

# KERKOPORTA

**DUNĂREA DE JOS**  
CONSILIUL JUDEȚULUI GALATI • CENTRUL CULTURAL DUNAREA DE JOS

Nr 136  
iunie  
2013

*Suflet către Suflet!*



# Alex Ștefănescu și Daniel Cristea Enache la Galați



Alex Ștefănescu



Daniel Cristea Enache

Iată că doi critici literari importanți, Alex.Ștefănescu și Daniel Cristea Enache, au venit și la Galați, cu prilejul Festivalului Axis Libri, organizat sub egida Ministerului Culturii de către Biblioteca V.A.Urechia, prin strădania directorului Zanfir Ilie și a echipei sale, ajuns la cea de-a V-a ediție... Galațiul literar îi aștepta de mult, ca să-l cităm și pe scriitorul Petre Rău, care a subliniat în intervenția sa că, la nivelul receptării critice recunoscute la nivel național, scriitorii gălățeni contemporani nu se bucură de o atenție rezonabilă... Rămâne să vedem, nu-i așa, în condițiile în care se scrie și se publică destul de mult în România, cât timp le va rămâne criticilor consacrați ca să citească și apoi să analizeze contribuția gălățeană la literatura română...

Momentan, a intrat în vizorul celor mai sus pomeniți cea mai nouă carte a scriitorului Nicolae Bacalbașa, probabil singurul scriitor președinte de Consiliu județean: „Opriți dricul! Mortu’ ăsta n-a dat plicu’!” apărută la Editura Princeps Edit din Iași.



Domnița Ștefănescu, Nicolae Bacalbașa, Alex.Ștefănescu, Daniel Corbu, Mihail Gălățanu

Daniel Corbu



25 mai 2013

# Opriți dricul!



## *Lansarea celei mai noi cărți a scriitorului Nicolae Bacalbașa*

Lansarea acestei cărți a avut loc într-un context generos, cei doi critici bucureșteni lansându-și ultimele apariții, împreună cu o lucrare de istorie, „11 ani din istoria României: 1989-2000”, un volum impresionant, aparținând doamnei Domnița Ștefănescu.

Moderator a fost Zanfir Ilie, luând cuvântul și poetul, editorul Daniel Corbu, scriitorul Mihail Gălățanu (despre care Alex.Ștefănescu a spus că este unul dintre cele mai bune „produse” ale poeziei românești din ultimii ani, fiind mândru de această descoperire a sa), scriitorul Theodor Parapiru și alții.

Lansarea a fost precedată de o prelegere a criticului Alex.Ștefănescu, intitulată, cum altfel, „Profesia de critic literar”, din care am aflat, printre altele, cu candoare, ca și Gigi Becali, că un critic scrie și despre cărțile bune, nu numai despre cele rele; că un critic primește multe cărți, pe care le mai lasă și prin camere de hotel... Trecând peste aceste aspecte amuzante, pentru cunoscători s-a înțeles totuși faptul că „meseria” sau „profesia” de critic literar este și nu este tratată cum se cuvine de către mai toată lumea, începând de la scriitori și până la administratorii actului cultural. (foto și text: a.g.s.)



# Fanfara Valurile Dunării la Festivalul de la Edirne - Turcia

Fanfara Centrului Cultural Dunărea de Jos, condusă de Marian Boroghină, a participat la cea de-a treia ediție a Festivalului Internațional de Fanfare și... al Ficatului, mai exact al preparatelor tradiționale din ficat de oaie, festival care se desfășoară la Edirne, fostul Adrianopole. Parteneri de bază ai „fanfariștilor” gălățeni încă de la înființarea Festivalului Internațional „Iosif Ivanovici”, membrii Fanfarei primăriei din Edirne i-au întâmpinat pe oaspeți cum se cuvine, pe lângă gălățeni fiind prezenți și interpreți din Pitești, Grecia, Bulgaria și Republica Moldova. În imagini vedeți fanfara lângă cea de-a doua moschee, ca mărime, din Europa, la deschidere, în timpul marșului, și în timpul concertului de luni, 3 iunie, Festivalul desfășurându-se între 31 mai și 3 iunie, cu mici modificări de program, în pofida tensiunilor și măsurilor de precauție luate din cauza manifestațiilor anti-guvernamentale din marile orașe din Turcia.



# Șamanul.. Adinei Dabija

„Eu nu am frici,  
am însingurări,  
perioade de  
regrupare de trupe,  
de reînchegare de  
sens”



Interviu realizat de Florina Zaharia, cu ocazia apariției volumului *Șaman*

Adina Dabija a debutat în 1997 cu volumul *poezia-păpușă* (ed. Cartea Românească). În 2006 a publicat *Stare nediferențiată* (ed. Brumar). Cărțile sale au fost traduse și publicate în Statele Unite ale Americii. Piesa de teatru *Manole 3D* a fost nominalizată la Premiile Uniter pentru cea mai bună piesă a anului 2004.

Adina Dabija locuiește în prezent la New York unde practică medicina chineză și este editor al revistei [www.respiro.org](http://www.respiro.org).

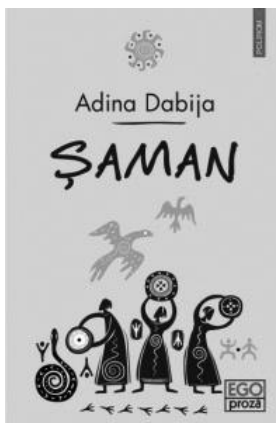
*Șaman* reprezintă debutul său în proză (Editura Polirom, 2013).

**Florina Zaharia: *Șaman*, o carte vie, cuvinte alunecând din vis în realitate, inițiere și autoinițiere până la un punct care atinge sufletul și magia. Ce înseamnă acest volum pentru tine și de ce ai ales acest titlu?**

**Adina Dabija :** Dacă stau și mă gândesc la ce am făcut în această carte (și cred că nimeni care e sincer nu poate ști exact ce face într-o carte) - am realizat măcar un lucru important: am chestionat cu toată sinceritatea ordinea existențială în care mi-a fost dat să mă nasc - de la natura formală a educației, la împărțirea lumii în categorii, a societății în clase, la rostul artei, al iubirii, al lui Dumnezeu. Poate părea naiv și probabil că este, dar pentru mine a fost important să fac asta, pentru că eu cred că omul este un infinit prin însăși natura sa, dar societatea încearcă să-i imprime anumite tipare, reprimându-l. Asta se întâmplă dintotdeauna, iar eu am simțit, probabil ca orice artist, nevoia urgentă să dau un pumn în nas acestor forțe care oprimă omul. Procesul scrierii acestei cărți, deși nu-l înțeleg în totalitate, pentru că e dincolo de înțelegere, a fost foarte important, pentru că prin el am ajuns la ”șaman”. Pur și simplu acolo m-a dus cartea. Când m-am apucat de scris, nu știam bineînțeles unde voi ajunge. Trebuie totuși să spun că ajunseseam la ”șaman” oarecum dinainte, prin natura meseriei mele, de vindecător. Eu cred că toți avem în centrul nostru un ”șaman” dar societatea în care trăim nu

încurajează descoperirea acestuia, dimpotrivă, ne face să credem că suntem neajutorați și prin urmare ne ”susține”, dar de fapt ne taie aripile: ne face dependenți de medicamente, de relații, de obiecte, de moduri de viață și de gândire. Am înțeles în timp ce scriam câteva lucruri importante: că nu aparțin nici unui timp sau loc, nici unei estetici sau politici, ci doar centrului propriei mele existențe, pe care l-am redescoperit în procesul scrierii. Am aflat că un om poate să ajungă fie atât de mult, încât toate circumstanțele vieții sale să devină neimportante. Privind retrospectiv, aș putea spune că am scris această carte pentru redarea demnității omului, pentru că omul a uitat cine este. Am scris-o mai ales pentru tineri și adolescenți, care, în loc să se lase intimidați de lumea feroce creată de adulți și să intre în jocul ei, să știe că orice om este un centru, un șaman, o forță care comunică cu nevăzutul, capabilă să reinventeze lumea și pe sine, și fiecare din noi avem, prin grația divină, înăuntrul nostru acest suflu regenerativ.

**Florina Zaharia: Descrii foarte clar, aproape dureros perioada ta de îndepărtare de poezie, atunci când nimic nu mai avea rost, când cotidianul și Bucureștiul îți sufocaseră scrisul. Sunt momente care revin aproape în fiecare pagină, chiar dacă nepuse în cuvinte. A fost ”îndepărtarea” de scris una dintre cele mai mari frici ale tale?**



**Adina Dabija:** Eu nu am frici, am însingurări, perioade de regrupare de trupe, de reînchegare de sens. Cred că e important să mergi până la capăt, adică să nu rămâi niciodată egal cu tine însuși, ci să mergi cât mai departe în efortul de a înțelege și de a iubi lumea, chiar dacă o iei temporar în jos în loc să o iei în sus. Dar mai bine să riști și să te accidentezi decât să trăiești în amortire. Pur și simplu pentru mine în acel moment poezia nu era capătul. Dar nu pentru că poezia n-ar fi capătul - ea este de fapt începutul și sfârșitul, pentru că în spatele ei stau, cum spunea Nichita Stănescu, necuvintele, adică inefabilul, transcenderea înțelesului. Nu era capătul dintr-un fel de uscăre interioară sub suflul Bucureștilor și a presiunii societății de a-ți face "o viață". Dar această experiență, dureroasă cum a fost, și-a avut rolul ei, de distrugere a ego-ului. Eu cred că una din cele mai mari primejdii care îl pasc pe un scriitor este ego-ul său de artist. Din cauza acestuia foarte mulți scriitori rămân la un anumit nivel, mecanic, așa spune. Intră într-o paradigmă, de exemplu își inventează un stil și au impresia că asta e capătul. Dar în artă stilul personal este, așa cum o spun și în "Șaman", însăși moartea, renunțarea la ce e viu, la experiment, la însăși fibra dinamică a vieții. De aceea, ca să revin la întrebarea ta, pe mine "îndepărtarea" de scris nu are cum să mă sperie, ea e starea mea naturală, eu nu mă consider scriitoare, ci un om care trăiește, uneori visează sau se roagă, iubește mai tot timpul și din când în când scrie, ca parte din experiența comuniunii cu ceea ce e dincolo de cuvinte.

**Florina Zaharia: Experiența „cuțitul” a venit cumva să schimbe punctul culminant în text pentru că mi se părea destul de palpabil să fugi de un „pește” (olandez) dintr-un hotel în care te-ai trezit singură și neajutorată. Toate acestea încarcă povestirea cu o tristețe nemărginită dusă în toate direcțiile: de la neputință, nedreptate și teamă până la lehamite. Cum s-a schimbat viața ta de la acel episod?**

**Adina Dabija:** Orice traumă este revelatoare. Tristețea e poate doar un nivel de reacție imediată la traumă, dar nu ar trebui să fie un punct terminus al experienței traumatice. Sau dacă e, înseamnă că persoana respectivă nu a asimilat "lecția" traumei și s-a oprit la jumătatea drumului. Îmi amintesc răspunsul Părintelui Cleopa la întrebarea unui credincios dacă lacrimile provenite din suferință sunt bune sau sunt rele în ochii lui Dumnezeu. Lacrimile nu sunt nici bune, nici rele - a răspuns părintele, adăugând că singurele lacrimi "bune" fiind cele de recunoștință și de dragoste față de Dumnezeu, adică reieșite din extazul contopirii cu El. Sau, în același sens, îmi amintesc o întrebare naivă din

adolescență către ghidul meu, în cursul unei ședințe de meditație budistă, și anume ce înseamnă când simți o vibrație în corp urmată de o senzație de plutire în afara corpului. Răspunsul a fost că senzațiile respective sunt doar factori care distrag atenția de la scopul ultim al meditației, și anume găsirea păcii interioare, ele fiind doar "capcane" ale minții și corpului, care trebuie depășite. În acel capitol "al cuțitului" din carte, eroina ajunge, a doua oară în decursul cărții, de data aceasta prin traumă, la Iisus Cristos. Nici de data asta nu reușește să-l păstreze, și va fi supusă unor noi încercări transformatoare, pe alte nivele, până la finalul cărții. Cea mai importantă parte din această lecție pe care o asimilează eroina în acest capitol este aceea de a nu se considera "victimă". Foarte mulți oameni care au fost aparent nedreptățiți de viață intră în dansul victimă-călău, perpetuând fără voia lor, prin însăși asumarea statutului de victimă, "răul". Dar acesta este chiar mesajul lui Iisus, și este scris în finalul aceluia capitol (care nu întâmplător se



intitulează "Tubirea"): "Tubirea și iertarea sunt singurele mijloace de tăiere a firelor nevăzute care te țin prizonier în joc". Foarte adesea ne temem de suferință, sau o reprimăm și o negăm, pentru a nu fi stigmatizați de societate, care o asociază adesea cu o pedeapsă divină. Dar a ocoli suferința și trauma înseamnă a nega însăși natura vieții. Iar alții cad în

extrema opusă, în autoflagelare - care duce la fanatism. Suferința este o experiență necesară pentru a te elibera de ignoranță, care face parte în mod natural din viață. Odată ce te eliberezi de ignoranță și îl cunoști pe Dumnezeu, implicit nu mai suferi.

**Florina Zaharia: Cât e Vis, cât e Realitate, cât e Magie și cât e Literatură în acest roman? Am senzația că povestești o întâmplare reală, iar la sfârșitul ei te trezești ca dintr-un vis. Chiar și personajul Jean-Claude pare foarte real deși tu parcă ai relata un vis...**

**Adina Dabija:** Nu știu, eu cred că e puțin din toate acestea... Toate evenimentele descrise în această carte s-au întâmplat întocmai pe nivelul mișcărilor interioare și orice asemănare cu realitatea interioară este deliberată. Însă toate persoanele și locurile, chiar și cele reale, sunt pur fictive... ele sunt în slujba transformărilor sufletului, care e cu adevărat personajul principal în roman.

**Florina Zaharia: La ce se raportează viața ta literară de acum? În comparație cu Bucureștiul primilor ani când „singura preocupare era să-ți distrugi orice urmă de personalitate”...**

**Adina Dabija:** Eu nu am o viață literară formală, decât rar, iar când se întâmplă este un chin pentru mine. De exemplu astă toamnă a trebuit să mă ocup de promovarea unui volum de poezie care a fost publicat la North Shore Press și a trebuit să organizez lecturi publice, să mă ocup de promovarea cărții, să trimit invitații... Editorul fiind localizat în Alaska, am preluat, la rugămintea acestuia, toată “bucătăria” promovării la New York, ocolind uraganul Sandy, făcând slalom între viața profesională, cea de familie și cea intimă din laboratorul de creație... Viața literară este o mare bătaie de cap, nu neapărat din cauza muncii colaterale pe care trebuie să o depui, ci pentru că implică promovarea unei imagini. Iar pe mine ideea de a-mi cultiva o imagine mă îngrozește, pentru că prefer să-mi direcționez energia pentru a mă acorda pentru receptarea și transmiterea corectă a acelor vibrații care îl făceau pe Hafiz, unul din poeții mei preferați, să spună că e o harpă în mâna Divinului. Au existat în istorie, mai ales în China, autori care au creat opere remarcabile și le-au publicat sub anonim. Eu nu am ajuns încă la acel nivel. Dar cea mai importantă componentă a “vieții mele literare” rămâne acel schimb de energie, de comuniune cu ceea ce este dincolo de cuvinte - din copaci, din soare, din vânt și, bineînțeles, din ceilalți. Iar acesta se petrece independent de spațiul geografic în care mă găsesc... e în altă dimensiune.

**Florina Zaharia: Ce reprezintă Măgina pentru tine, în afară de locul în care „orice nesiguranță se risipea”?**

**Adina Dabija:** Măgina e locul copilăriei mele, un spațiu magic, misterios, cu câteva “ieșiri” secrete: camera, fântâna din fundul grădinii, terasa pe care soarele amiezii cade într-un anumit unghi pe o pagină de carte, cimitirul din vârful dealului, locul ideal de observare a apusului și a stelelor, cel mai aproape de cer în acest spațiu primordial - fiecare din acestea constituind niște experiențe în sine, apropiate poate de acele “spații ale posibilului” despre care vorbește Michel Houellebecq. Fiecare dintre noi întâlnește în viața lui astfel



de “ieșiri” secrete din spațiul și timpul formale, adică așa cum sunt ele percepute prin cele cinci simțuri, locuri speciale care aparțin “celui de-al șaselea simț”, niște spații de respirație care adaugă dimensiuni noi vieții. Dar în cartea mea mai sunt atfel de spații, e drept, nu primordiale, legate de datul nașterii, ca Măgina, dar tot perpendiculare pe “realitate”. La Galați, de pildă, erau legate de plimbările pe faleză în care culegeam cioturi de lemn modelate de Dunăre și aruncate de valuri la mal, la București era spațiul discret al mahalalelor, în Canada era priveliștea albului nemărginit. Poezia, rugăciunea, meditația, sunt astfel de ieșiri din timp și spațiu. Am putea specula că bucuria de a trăi a unui om, bogăția sa, este definită de abilitatea lui de a “vedea” astfel de ieșiri din ecuația aparent imposibilă a vieții. Gândiți-vă de pildă la dansul lui Zorba.



**Mihail Gălățanu și Adina Dabija**

**Florina Zaharia: Adina, când ai descoperit că ești ceea ce nu știai că poți fi?**

**Adina Dabija:** Când l-am cunoscut prima oară pe Dumnezeu. Pentru că atunci am avut acces la cunoașterea de natură divină, nu intelectuală sau estetică. Este o experiență de viață importantă pe care sunt convinsă că mulți oameni o au, dar unii o uită sau trec pe lângă ea fără să o asimileze.



# Agenda Centrului Cultural

PREMIANȚII Festivalului concurs  
MINIATURA ROMANTICĂ, EDIȚIA a XVII-a  
22-25 mai 2013

**Chiriac Ioana Daniela**, Colegiul Național de Artă „O.Bancilă” – Iași – Marele Premiu (pian)  
**Flutur Adrian**, Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin” Galați – Finalist Corzi Grave (contrabas)  
**Galiți Cristi**, Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin” Galați – Finalist Corzi Grave (chitară)  
**Iorga Doris**, C. Național de Artă „G.Apostu” Bacău - Finalist Instrumente de Suflat și Percuție(oboii)  
**Ștefan Larisa Andreea**, Liceul de Artă „D. Lipatti” Pitești - Finalist Canto Clasic  
**Iordache Lucia Cristiana și Croitoru Leonard**, Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin” Galați - Finalist  
Muzică de Cameră (pian la 4 mâini)



## Concursul Național de Arte Vizuale „Nicolae Mantu”, ediția a VII-a

Secțiunea Pictură: Premiul Special - Miron Veronica, Galați; Premiul I - Leica Titi, Focșani; Premiul II Coman Maria, Târgoviște; Premiul III - Beianu Sebastian. Brașov; Mențiune specială - Frățilă Teodora, Oradea; Secțiunea Grafică: Premiul I - Bradea Diana, Galați; Premiul II - Stoleru Liliana, Galați; Premiul III – Gyongyver David, Tg. Mureș; Mențiune specială - Buzdug Cristian, Galați; Secțiunea Juniori: Premiul I - Pitrop Teodora, Botoșani; Premiul II - Badea Emil Alexandru, București; Premiul III - Homițchi Claudia, Brăila; Mențiune specială - Motoc Daria, Galați; Secțiunea Artă decorativă; Premiul II - Horga Silvana, Galați; Premiul II - Popescu Constantin, Târgoviște; Premiul III - Sîrbu Diana, Galați; Mențiune specială - Cornea Alexandra, Galați. Premierea a fost făcută de către profesorii clase de pictură și grafică, doamna Olimpia Ștefan și domnul Ionuț Mitrofan (foto 2, jos)





# Agenda Centrului Cultural

*Școala de Arte se pregătește de sărbătoare! Împlinește 45 de ani!*



La mulți ani cadrelor didactice de la Școala de Arte!

## Sărbătoarea Bujorului



În data de 19 mai 2013 a avut loc la Târgu Bujor, în Pădurea Roșcani, „Sărbătoarea Bujorului”.

Pe scenă au evoluat în acest an următorii artiști: Mandola Munteanu, Ion Marieta, Aurică Totolici, Carmen Teodorașcu, Ionuț Sîrghie, Vasile Vintilă, ansamblul Doina Covurluiului, grupurile folclorice din Cavadinești, Berești și taraful Bujorelul.

Ediția din acest an a Sărbătorii Bujorului a fost onorată de prezența unor oficialități de la nivel local și județean, precum și a unui public numeros, care a manifestat un interes deosebit pentru acest eveniment și a participat activ, antrenat fiind de evoluția grupurilor participante și a interpreților menționați.

**Carmen Serea**

# SÂNGELE A CURS LA KERKOPORTA



Marius CHIRU

Ultima noastră oprire, înainte de a ajunge aici, a fost la Mistra. Nu grecoaicele cu pielea rumenă ne-au atras atenția, ci panica locuitorilor, mirosul metalic al sângelui ce avea să se răstoarne din vene de creștin și de musulman, trâmbițele care anunțau plecarea noastră spre moarte. N-am mai simțit așa spaimă de când eram copil și îl băgaseră pe tata în groapă, crezând atunci că ne vor îngropa pe toți, căci nu-i așa? lumea se sfârșise. Venețianul sub comanda căruia trebuia să luptăm s-a uitat la noi și sigur ne-a înjurat de mamă și de moaște în gând. Dar nu părea un bărbat rău, numai că impresia generală era proastă, doi dintre ai noștri mierliseră pe drum și numai naiba părea că o să ne mai scape de păduchii care ne cotropiseră toate părțile corpului. Din toată fala noastră de mercenari, de cavaleri creștini nici nu poate fi vorba, mai rămăsese doar o gloată diformă de golani, cu mațele miorlând de vreo două săptămâni pe corabia unui nenorocit de dalmat care încurcase traseul și ne plimbase printre niște insule pustii.

Higiена ăstora din Peloponez ne scăpase de păduchii mizerabili. Ne raseră din cap până-n picioare și ne dădură cu niște prafuri ce puțeau mai rău decât hainele noastre îmbibate de sarea mării.

Noi am ajuns în ceea ce trebuia să fie mărșul Constantinople într-o noapte geroasă de martie. Nimeni nu se sinchisi de prezența noastră câteva zile, până într-o duminică dimineață când căpitanul nostru, întors de la niște jocuri ciudate la care pierduse toți banii, ne înjură pe toți, din gâtlejul pe care avea tatuat un diavol, de mame, de cele sfinte și de ce îi mai căzuse la îndemână, pentru că din frumosul grai latinesc învășasem pe corabie înjurăturile și cuvintele prin care ceream cele trebuincioase, comenzile militare încercând să ni le bage în cap un olog care avea toate „darurile”, mai puțin pe cel al băutului. Apoi, patriarhul ne îmbăie sub o ploaie de aghiasmă și ne ură, într-o greacă parcă scursă dintr-o boabă de chihlimbar, să nu ne c... pe noi când om da piept cu ostașii lui Mehmet.

Mâncarea oferită de grecoței era o zeamă în care rar plutea vreo rădăcină de prin insulele astea blestemate. Se încălzise deja bine, pânza corturilor se uscaseră de ploile demente care se abătuseră pe aici, și nu știu de ce naiba niște vulturi uriași începură să dea târcoale cetății, când la început de april mii de refugiați porniră a se înghesui dincoace de ziduri, la început primiți din blagoslovenie creștină, pe urmă din calcul economic, în buna tradiție orientală, accesul în cetate fiind negociat pe sume frumoșele. În corpul nostru de oaste fură primiți și niște călugărași care, pe lângă lungul șir de rugăciuni, deprinseră disciplina militară, iar unul dintre ei fu primit chiar la masa de joc după ce îl împrumutase, fără speranță de înapoiere, pe mai marele nostru cu cinci galbeni dintr-un aur ce nu se mai văzuse prin părțile noastre nordice.

Femei și copii participau și ei la adâncirea șanțurilor de apărare. Toată trufia noastră ostășească parcă se scurgea odată cu sudoarea amară, soarele alerga pe cer ca un melc cu coașca de metal, plosca ajungea de multe ori la mine aproape goală, odată ne-am bătut cu niște bulgari de la două pâini, mâinile arătau ca niște bătători uriașe, dar când vedeam acele prințese bizantine sau ce rang or fi avut săpând mai abitir decât noi, sângele de neamț ni se învărtoșea atunci în toate mădularele și săpam cu un spor nebun până când pustia de căldură se prăbușea în Marmara odată cu tatăl ei zămislior.

Turcul îi ceru împăratului Constantin să predea cetatea. Creștinul refuză cu demnitate, nu vroia să domnească doar în Mistra, nici el, nici ai care veneau din os domnesc. Atunci au început să tragă tunurile musulmilor. N-aveam ce face decât să luptăm, doar nu degeaba topiseră bizantinii aurul și argintul de prin case și de prin biserici. Banii astfel bătuți ne umpluseră buzunarele, e drept că mai mult pe cele ale căpeteniilor. În ultimă instanță trebuia să ne scăpăm pieile. Așa că, multe zile am rezistat turcului apărând zona Vlaherne. Totul a fost bine până când Mehmet a ordonat transportarea de vase pe lângă colonia Pera. Pe un drum construit din bușteni unși cu vaselină, diavolul sau cine le-o fi băgat în cap, alai de corăbii trase de oameni și boi a traversat uscatul căzând chiar în coasta noastră.

De atunci asalturile au fost mai furibunde, peste tot pe unde întorceai capul miroșea a mortăciune și foamea mă măcina într-atât că o fleică de vițel mort îmi părea delicioasă. La întrebările noastre privind un loc de scăpare, comandantii păreau că înnebuniseră și îi dădeau înainte cu lupta mai ceva ca iconodorii. Ni se stăsisse de atâta

veghe pe aceste ziduri mirosind a mușcegai. Nu există cuvinte pentru a descrie dezolarea populației și bogăția de sudălmii la adresa asediatorilor, pentru care parcă simpla noastră prezență era mai ceva decât o blasfemie. Treceau zilele și nopțile și războiul cu păgânii devenise ceva personal pentru mine și nu numai. Acum n-aș mai fi mâncat doar un vițel cu picioarele în sus, ci chiar carne de turc. Bubuiturile tunurilor nu ne mai provocau tresăriri, rezistam fără apă și câte o zi, urina era portocalie de la urdorile trupului, nu mai aveam multe zile cu siguranță, dar orice încleștare de săbii, orice foc de armă ne dădea un suflu nou, înjuram, luptam, dormeam în zale, mâncam ca sfinții pustiei, uitasem cu toții și Saxonie și Veneție și Genovă. Acum erau doar zidurile în față, haidamacii mustăcioși forțându-le mereu, băieții noștri mirosind ca niște hârdaie dar luptând ca niște lei. În dreapta era marea, mai jos Sfânta Sofia, un preot și niște maici care mai treceau pe la noi cu pâine și cu vin. Fumul gros îți tăia parcă gâttele, nu mai puteam vorbi și îmi venea să îmi scot ochii. Cu toate astea, se auzeau înjurături în toate limbile și rugăciuni doar în greacă. Nu mai știam nici măcar dacă era luna mai sau poate iunie.

Într-o noapte, de ziceai că umblă și cei trecuți dincolo pe străzi, luna fu mâncată de demoni și toți păcătoșii de soldați se rugară fierbinte pentru salvarea sufletelor. Atacurile continuau când mai domol, când mai cu putere, vloga parcă zburase cu totul, în momentele de răgaz părea că nu mai răsufală nimeni.

Și veni noaptea turbată când turcii erau, cred, toți la zidurile noastre. Ienicerii au fost aproape să ne străpungă apărarea. Nu mai vedeam nimic, zornăitul armelor, dangățul clopotelor, paradisul promis și infernul dovedit se îngemănaseră și dansau pe caldarâmul plin de morți, în noaptea neagră ca o pacoste. Toate păcatele lumii se răsturnaseră aici ca o lepră, sfințiile lor nu mai puteau să smulgă cetatea din brațele ismaeliților, armatele noastre, puține la număr dar întărite în duh luptau cu ultimele fărâme de sânge.

Un glonț l-a lovit pe un comandant italian și acesta a fost dus în cetate. Turcii au făcut atunci o breșă, acolo la Kerkoporta și în scurt timp totul era pierdut. Oamenii îngenuncheați în rugăciune sau de epuizare erau tăiați de călăreți și soldați pedestri având cătătură fioroasă. Nu scăpară nici cei refugiați în biserici. Vechiul Bizanț era pradat de păgân. Totul se sfârșise. Sângele curse mult și după asfințit.

o dără de lumină, un limb de conștiință, o sete de sânge ce îmi încorda gura



## Din programul manifestărilor prilejuite de împlinirea a 45 de ani de la înființarea Școlii de Arte Galați

12 Iunie: - orele 18 – Spectacol aniversar la Teatrul Muzical Nae Leonard: film prezentare, deschidere oficială, premiile Școlii de Arte și concertul absolvenților; vernisaj expoziției de pictură și grafică.

13 Iunie: - orele 11 - Sala Rondă a a Centrului Cultural: vernisaj expoziție Carmen Țoc și o expoziție de grup.

- orele 17 - Vernisaj al clasei de pictură la Teatrul Muzical Nae Leonard

- orele 18 – Spectacol de muzică populară

14 Iunie: - orele 11 - Vernisaj expoziție de pictură a grupelor mici

de la clasa de pictură: la sediul CCDJ:

- orele 11,30 - CAFENEAUA LITERARĂ: DE DRAGOSTE . Participă clasele de actorie, chitară, pian (sediul manifestării: Teatrul dramatic Fani Tardini)

- orele 17 Vernisaj expoziție foto (Teatrul Muzical Nae Leonard)

- orele 18 Spectacol de balet: Pe aripile Dansului, la Teatrul Muzical



## Raluca Blezniuc

### *oamenii din sâmburi*

oamenii se nasc din sâmburi  
au răsuflarea gri  
atingeri de țărni în mânecile de la pijamale  
și nuferi, cârpiți de martie  
în loc de ochi

oamenii din sâmburi cred că  
firele de iarbă vin din petersburg  
de obicei când  
durerea nu crește

ei vorbesc ca și cum astăzi e ascuns  
în depozite de fasole

unul zice: fugiți fugiți vine liza  
ceilalți în cor: are să vă zdrobească toate bibelourile  
în formă de căprioară

voi nu știți dar liza se va cocoța pe candelabru  
rânjind  
va aștepta cu rândul  
pe  
cineva care să primească  
lumina



\*

### *vernisaajul coifurilor*

îl scapă pe jos  
nu se aude nimic  
atunci din instinct balerina se ridică pe vârfuri  
din sânii ei cad miezuri  
miez de voyerism  
miez din florile ce cresc în cimitire doar  
și nuferi Doamne câți nuferi  
mă sufocă, prezența lor  
cere apă, cere șanse, dreptate  
ca și cum te-ar iubi azi balerino  
toți frații tăi jderi și pe toate potecile  
și în toate camerele  
te-ai lăsa dezbrăcată, atinsă  
niciodată pătrunsă

sub clar de lună  
un singur coif  
vaticanul



## Poetul de pe .... luna

\*

*mi-am legat o funie de o creangă  
și o plimb peste tot cu mine*

când va fi ultima mână întinsă  
voi îmbrăca chipul sobru al mamei  
poftim fericire acest gram de unt  
eu sunt încă necoaptă  
mai ai răbdare, moarte, îți va veni și ție  
timpul  
lasă-mă să ies noaptea  
rătăcind printre vapoare de hârtie  
voi uita doar  
mersul pe nori  
și foisorul în care-și ținea bunicul invențiile

copacii vor ațipi traversând  
singuri  
florile albe din tabloul mashei



*absalom fără gratii*

te întreabă ce ai  
°i în câte moduri vei mai putea fi captiv  
omului roșu cu cearcăne - neîncăpătoare milei  
ziceai că mizantropia e o artă  
restul s-a șters

absalom merge pe bicicletă prin  
cimitir  
morții poartă ca în filme pălării cu mușcate prinse  
aiurea într-o parte  
în coșul bicicletei sunt pietre funerare  
fiecare gest repetat obsesiv devine astfel  
o purificare

viața e violentă

doi oameni nu au voie să meargă pe stradă  
cu aceeași  
aripă  
vor fi torturați apoi închiși

aripa noastră era aurie cu vârful alb

lângă fabrica de pensule  
adam și eva poartă catalige  
merele sunt înlocuite de nori  
mijlocii mari mici  
singurele cuvinte care contează  
ajung să nu mai fie niciodată rostite

poeme din volumul de debut *imnul cioZvârtei* (apărut la Editura Vinea, 2013)



## Poetul de pe .... luna

### geografie cu fructe și legume

la supermarket mă simt ca într-un spital în care agonizez  
o lumină murdară scoasă din gange se reflectă în pungile cu chipsuri  
zidurile reci faptul că dau bani pe alimente care tac  
și se depărtează se aliniază  
o pornesc spre mine calupuri  
pe rafturi  
pe baloturi  
pe undele bățăilor de inimi  
toate astea mă fac să mă simt  
nu știu cum să spun

m-am mirat când am văzut-o printre munții de lămâi și portocale  
își plimba chipul după ceva ce parcă fusese tot timpul sub ochii ei  
*știi mi-ar plăcea să te văd iar cu părul ud*  
i-aș fi spus  
dar continuam să o privesc de pe partea cealaltă a legumelor  
în timp ce umpleam o pungă cu mere &  
mirosul de pește era tot mai pregnant  
semn că venea din urmă o dunăre

nu voiam să observe insistența cu care o urmăream  
dar totuși zâmbeam în disperare de cauză  
blugii îi veneau pe fund exact ca în poemele mele  
și ce dacă era un sucub ce dacă avea să-mi scoată inima prin tălpi  
trimițând după ea niște țipari?

noaptea ne privea prin copiii străzii ce-și lipiseră palmele de geamurile mari  
casierul cu ecusonul cât casa poporului îmi vorbea pe o limbă porno  
*câte vreți?* desigur se referea la pungi  
alimentele ei declanșau niște clape de pian când treceau prin dreptul aparatului de marcat  
ceea ce mă făcea să tresar în somn

apoi plasa a făcut fâș spre ieșirea care parcă se depărta  
repet  
ce dacă era un sucub și colții lui ascuțiți mi-au ieșit prin orbite ca niște sâni?  
a prins sub ochii mei în ultima secundă vaporul  
sub ochii mei sub ochii celui ce vorbea la telefon  
sub ochii paznicului și ai femeii de serviciu ce insista cu mopul pe o pată

sub ochiul lunetistului  
s-a aruncat în brațele unui marinar ce trecea pe punte din întâmplare  
s-au sărutat până m-a oprit un prieten în dreptul magazinului vodafone  
un prieten pe care-l visasem cu o seară în urmă că rămăsese fără dinți  
dar nu i-am spus l-am văzut că făcea pregătiri serioase să zâmbească  
am vrut să văd dacă am ceva puteri premonitorii  
dar nu știu dacă mi-ar fi făcut asta moartea mai frumoasă

Ștefan Ciobanu



din moment ce am văzut cum ea avea în buzunarul de la spate  
mâna lui peste buca ei

în câțiva ani  
vor ieși viermi din locul ăla devenit una  
până atunci însă prietenul a zâmbit a vorbit  
eu m-am întors în somn dar pe el nu-l deranja

### **nevoia de articulații**

de multe ori mă așez sub geam  
privesc cum calcă noaptea pământul  
talpa sclipitoare i se ridică din iarbă  
apoi revine cu unghii și greieri se reașază  
se ridică iar începând de la gleznă și tot așa  
timp în care mă rotesc prin univers  
privesc stelele din jur în ochi  
cu sufletul claie peste carne

ce face planeta să mă învârtă  
și măduva să mă cânte nu o să știu niciodată  
ridic capul ajutat de mușchi și articulații e tot ce iubesc  
admir furnicile cum se plimbă pe lanțul de la bicicletă

nu știu cum se face  
dar despre asta nu ne-a gândurit nici un profet

\*\*\*\*

își aduse aminte de toate țevile care treceau prin munți fără să scârție  
care zăceau pe fundurile mărilor aruncând bule de aer

se decise să-i scrie primarului  
dar a găsit oficiul poștal dărâmat  
tot orașul venea în urmă ca o râmă cu praf

oameni cu pielea zdrențe ieșeau din te miri ce  
îl salutau de parcă ar fi făcut școala împreună

își aduse aminte că a iubit o femeie  
își aduse aminte că stătea într-o casă dărâmată în fața unei ferestre fără geam  
lovit de copitele vântului și că a iubit o femeie

scrisoarea îi căzut din mână fărâmițându-se ca într-o mașină de tăiat  
întoarse capul în direcția de unde o auzi vorbind în somn apoi  
mai întoarse capul încă o dată pentru că prima oară visase

se porni spre ea  
se ținea cu greu în echilibru pe țevile mari ce începuseră să-și scoată spinările la suprafață



**Nicolae BACALBAȘA**

**proză**

# PREȚUL

S-a trezit istovit, în crucea nopții, cu pijamaua cârpă mustind de sudoare. Frica, scârba, apăsarea nu îl părăseau, deși se smulsese din ghearele visului.

Un vis vâscos de material.

Se făcea că uitase într-un frigider niște copii nou-născuți. Ția muriseră fără apă, fără hrană.

Uitase!

Îl apăsa și acum, treaz, vina și ireversibilul.

Ce Dumnezeu era asta? Un mesaj, un avertisment, o răzbunare? Erau cei pe care îi ucisese și îi știa, deși căuta să-i uite.

Erau copiii săi nenăscuți pe care nu-i dorise, pe care i-a luat doar ca probleme tehnice la vremea lor?

Să fie prețul unei meserii unde orice ai face greșești, unde oboseala, orgoliul, lenea te fac să strivești viața altuia?

Era visul unui anestezist, visul unui om ce supraviețuise în comoditate prin lașități sau doar zvâcnirile creierului unui diabetic în vârstă?

Numai că era prima dată când visul ăsta îi tulbura existența.

La anesteziști, americanii consideră nebunia și sinuciderea boli profesionale. N-or fi însă bolile profesionale ale vieții?

Nu mai bea demult, nu îl ținea ficatul. Făcuse în mare parte pace cu sine însuși.

Și, totuși...visul!



# GALBENU...



Stan M. ANDREI

proză

- Mare minune-i la noi! Soarele s-a topit și s-a scurs pe pământ, într-o mare de galben! Nici eu și nici alții nu putem spune nimic despre acest miracol, zice Marin, încremenit ca și ceilalți consăteni, ori de câte ori bate la ușă o vreme furișată dintr-o poveste. Adevăr zic: vine o vreme când împrejurul comunei Galbenu, cea de la jumătatea distanței dintre Făurei și Râmnicu Sărat, este totul o carpetă. Ba nu, un covor uriaș pe care ți-i milă să calci. E-atâta lumină galbenă în el, încât nu știi dacă pui pașii pe covorul bunicii ori pe chimvalul soarelui.

- Ce cuvânt să arunce dacă aici așa-i de când lumea? se împotrivește Nela. Bărgănanul a făcut din ochi Soarelui. Soarele s-a simțit îndrăgostit și a venit să-l mângâie. Iubirea a făcut minunea: Soarele nu s-a suit la cer, iar în ținutul său firesc, până când nu i-a dat pământului taina de a ridica plante care să aibă flori întocmai ca el: floarea-soarelui, păpădii, gălbenele, tufănele...

- Glumă sau treabă serioasă?

- Ia-o cum vrei. Din partea mea, este legenda cea mai dospită.

- Tu ești o vrăjitoare, îmi vine să cred. Sau, poate mai știi, chiar asta o fi adevărul. Deșteaptă mai ești, măi nevastă, și eu te țineam de...

Și a plecat Marin, încărcat de uimire, să-mpartă mirarea și altora. Simțea că povestea scăpăra flori de cais. Fiecare petală, bucuroasă ca de o logodnă cu adevărul, se desprindea ușor, trecea prin dreptul privirii, tăind-o în două, și, apoi, se așeza pe-o mână, pe creștetul capului, pe-un umăr sau pe vârful pantofului, cu nădejdea că nu va fi dată țărnei niciodată.

- Albul trebuie să rămână alb, oricâte vânturi s-ar isca, și cere, la rândul său, tot alb. Doar sub el crește iubirea cea adevărată, ferită de orice sabie și de orice remușcare, completa Marin, că de, trebuia parcă, să aibă și el partea sa de filozofie. Altfel, totul i se părea străin și de neînțeles.

- Marine, am mai uitat ceva în povestea asta, ceva mărunț, dar... un dar destul de important pentru oamenii locului. Și Nela a tăcut. Tăcerea ei prelungă poftea scărpinare sub pălărie și revărsarea din memorie a subiectului care era doar în ou și nu se mai iveau.

- Zi odată și nu mă mai fierbe atâta, că nu iese nimic de sub pălărie, nici măcar un pui de cioară, dacă nu o pasăre mai acătării.

- Feniculul, Marine, feniculul!... Dumnezeule, ce minunăție! Tot bucățele de soare în vârful unor tije. Și parfumul? Ce miros! Învăluia toată vatra satului pe vreme de seară. Și noi îl trăgeam pe nas cu bucuria simțirii unui lucru sfânt.

- Nu mai băga vorba „sfânt”, că e păcat.

- Ai și tu dreptate. Păcatul naște stârpituri de fericire, de care ți-i rușine. Dragostea cea adevărată e cea cu vână binecuvântată.

- Iar păcatul este iarbă rea. Câte păcate a cunoscut feniculul de pe ogorul dintre Gabenu și Sătuc, numai Dumnezeu știe. Și totuși ce frumos era!

Veneau flăcăii singuri să vadă cât de înaltă a crescut această plantă miraculoasă. Și nu plecau până nu spuneau simpla rugăciune:

*Măi fenicul, Doamne-ajută!*

*Fă-te 'nalt cât o cucută!*



Veneau fetele, fără să știe perechile lor, sărutau firele să înflorească mai repede și plecau acasă pe furiș, convinse fiind că sărutarea lor are vraja din povești.

*Măi fenicul, plantă sfântă,  
Un pupic binecuvântă.  
Ochiu-ascuns în a ta floare  
Va ști dragostea mea mare!*

Și feniculul intra în fierbere aproape ca tinerii care voiau a ști ce-i dragostea.

La vremea vremii, perechi, perechi, flăcăii și fetele, un cocoloș de emoție fiecare, porneau din centrul satului, din parcul cu Monumentul eroilor comunei, și urcau pe șoseaua în pantă care duce spre Sătuc, spre locul cu pricina. Mergeau agale, parcă grei de planurile puse la cale mai înainte și renăscute acum, în timp ce, călcând pe o piatră, plesneau din încheieturi îmbrățișări, un te iubesc șoptit, o sărutare furată... Și iar o piatră, și iar îmbrățișări, și tot așa, până când, pe șosea, lumea se mai rărea, iar soarele, înțelegându-le gândul și voindu-le binele, încerca să tragă jaluzelele și să lase să treacă doar lumina în care poate sălășlui un mister. Câteva cupluri se măsurau cu plopii cei bătrâni de pe marginea șoselei sau cu salcâmi cei tineri din lizieră. Câtă ocupație aveau mâinile băieților, încinse peste măsură, ca să aducă trupurile fetelor strâns lipite de corpurile lor! Câtă patimă se revărsa din privirile încărcate până la refuz! Ar fi putut umple gărla din apropiere, seacă de multe ori pe timpul verii. Cât ciripit în pădurea de pe buzele lor! La întrecere, concertul păsărelelor înainte de culcare. „Precum în cer, așa și pre pământ.”

Când se asigurau că șoseaua e limpede, unele perechi se pierdeau în lanul de fenicul. La altele, jocul dragostei era joc: intra flăcăul în lan, căuta locul acela în care farmecul era la el acasă, culca fire cât pentru un pat din sărăcie și le învelea cu haina lui. Când totul era pregătit și mustul fierbea într-însul cât să dea pe cep afară, chema drăguța. Aceasta nu venea din prima. Se lăsa rugată, implorată și în cele din urmă, cu minciunile, adusă acolo unde se menise întâlnirea.

- Uite aici o floare mai mare.
- Îhî!
- Aici e una mai galbenă.
- S-o crezi tu. E la fel ca celelalte.
- Iată una care seamănă cu tine. Acum se deschide, anume pentru mine.
- Asta-i minciună gogonată. E proprietate sau furată?

Și această floare era chiar lângă culcuș. Băiatul se așeza, apoi o trăgea și pe fată. Aceasta, după ce făcea un ocol cu privirea spre zare, cădea și ea lângă el, el având deja brațele pierdute spre șoldurile ei. Nici nu a văzut pe unde eram noi, băietanii, care aveam anumite simțiri și curiozități. Inventariasem toate mișcările lor, toate cuvintele deocheate sau nedeocheate, farmecul poveștii, ca pentru o frumoasă și trainică lecție de predare a ștafetei între generații. Și nu la școală sau la căminul cultural, ci în natură, într-un lan de fenicul.

Tot în fenicul, în parfumul acela dumnezeiesc, în lanul acela de galben din Galbenu, minunea cobora și asupra pândarilor, făcând ca virgulița fiecăruia să ajungă un prăpădit semn al exclamării. Ce să exclamăm? Nu exclamam nimic nimănui. Eram vinovați că am plecat de-acasă fără să spunem unde, una la mână, și că stătusem la pândă unde nu ne fierbea oala, a doua la mână.

*Feniculule, plantă divină,  
Tu mi-ai făcut Galbenu regină!*

# ILUSTRA DOAMNĂ



Constantin TĂNASE

proză

Despre Lili Bulaese se știa o mulțime de lucruri. El, de pildă, le aflase de la bunică-su, Iancu Racovanu, care i le povestise de-a valma, adică fără vreo ordine anume, ci cum îi veniseră lui în minte, la întâmplare și doar atât. Poate de aceea nu îi era destul de limpede dacă femeia mai trăia și, în consecință, dacă încercările de a o întâlni se puteau plasa în zona posibilității. Și nu numai atât. Lipsa unei sistematizări din relatările bătrânului l-a expus ironiilor unora ce se considerau informați, ori l-a adus în situații aproape ridicole așa cum s-a pomenit într-o seară la celebrul restaurant *La Grenada*. Celebru pe vremuri, pentru că acum, din magnificența de altădată rămăsese un fel de bodegă de rang inferior, cu masă de biliard și tonomat, din care cauză atrăgea, în special, restul scursurilor portuare, rămas în urma reformelor economice, sociale, politice și legislative practicate de toate guvernele din '90 încoace. Se spunea „restul” pentru că „întregul” dispăruse demult, nimeni n-a înțeles vreodată de ce, deși lucrurile erau cât se poate de clare și la îndemâna oricui. Se răspândise, însă, un fel de cecitate acceptată, căreia i se supuneau parcă în speranța dobândirii unei bunăstări sau, în orice caz - liniști la care nici lor nu le era clar dacă aveau dreptul. Cei mai mulți spuneau că în felul acesta s-a făcut ordine, în sensul că nu mai bântuiau atâția pierde-vară prin zona istorică a schelei Galaților și că era mai convenabilă cvasipustietatea contemporană decât forfota de altădată.

Oricum, el s-a dus direct la șeful de sală și fără nicio precauție l-a întrebat cum ar putea să o întâlnească pe *renumita doamnă*. Despre inadecvarea tonului, subiectului, locului și așa mai departe și-a dat seama mult mai târziu, pentru că atunci, câțiva mușterii (cu siguranță din cei obișnuiți ai ospătăriei), auzindu-l, și-au lăsat halbele și tacurile deoparte pentru a vedea mai îndeaproape un exemplar de naivitate, candoare, ignoranță ori stupiditate și asta i-a acaparat întreaga atenție. Unul, destul de bine făcut, l-a luat de umeri și l-a întrebat într-o manieră disimulat prietenoasă: „*Who are you?*” „Poftim? Scuze, nu am sesizat intenția dv. de a vă prezenta și ...” „Cine ești, idiotule?” l-a întrerupt insul, creând impresia că-și reprima o anumită stare (furie, înverșunare, râs, orice) și că din clipă în clipă se putea dezlănțui. „Emilian Racovanu,” a răspuns cu o anumită promptitudine, ceva firesc în împrejurări ca aceea, sporind astfel presupunerea că nu era decât un ageamiu în chestii cum ar fi să frecventezi localul *La Grenada*, să ai prieteni ca ei, să fii din zona portului, să manevrezi cu dibăcie halba și tacul și, în general, să te interesezi de personalități precum Lili Bulaese.

Se uitau la el ca printr-un caleidoscop și nu le venea să creadă că au rămas pe pământ asemenea specimene. Și ca și când ar fi comentat neînchipuitele imagini alcătuite de fantasticul instrument, își spuneau unii altora: „Era de așteptat... ca unul ca el, care precis nu a gustat rachiul de gorgoaze, să-și amintească și să se intereseze de una, de alta...” „Păi n-a gustat din pricina lui tac-su... un spilcuit, un ăla... s-a făcut luntre și punte să ajungă șef - stivator... cum era să-l lase cu unii ca...” „Mai degrabă s-ar putea

spune că în ceea ce îl privește nu prea există vreun indiciu, oricât de mărunț pe baza căruia ...” Însă toate acele tâlcuiri nu erau decât niște șmecherii teoretice în raport cu situația creată de prezența zisului Emilian Racovanu în celebra (cândva) bombă *La Grenada*. Atunci, în circumstanța dată, altele erau problemele de rezolvat.

„Mai spune o dată,” i-a poruncit „binefăcutul.” „Ce?” „Numele persoanei.” I l-a spus pe nerăsuflăte. Individul s-a întors către tovarășii săi care priveau scena cu sufletul la gură, apoi către el, zbuciumat de un râs convulsiv: „Ce Lili visezi, *my friend*? Lili... Lili Marleen... De când sunt eu pe aici n-am auzit de nici o Lili. Și vorba aia, în materie de dame... Ai priceput?” Cum era de așteptat, numitul Emilian s-a văzut în imposibilitatea de a găsi un răspuns plauzibil sau acceptabil, astfel încât aproape toți cei cu tacuri și halbe s-au raliat „binefăcutului,” răbufnind în hohote năvalnice, răsunătoare. În plus, unii păreau de-a dreptul intrigați de insolența unuia ca el, indiscutabil ageamiu, de a-și căuta în cârciuma lor, după cum se părea, o parteneră de distracții. „Hai, spune repede ce te frământă, amice și dispari,” îl sfătuiau, în accepțiunea lor – prietenește, însă Emilian Racovanu, insuficient educat în direcția vizată de cei cu tacuri și halbe, insista în intenția lui de a da de urma onorabilei doamne, Lili Bulaese. „Onorabilă! Doamnă!” se pronunțau ireverențios băutorii fermentatului din hamei într-o chestiune față de care, evident, nu aveau vreo îndreptățire, nu puteau emite pretenții și nu li se potrivea postura de arbitri.

Dar ce contau toate acestea și altele asemenea în acele vremuri, în locanda *La Grenada*. Atunci și acolo, restul scursurilor portuare făcea legea. O altă lege decât cea a guvernului, mai ipocrită și mai împovărătoare, cu atât mai perfidă cu cât se alia aceleia, storcând și ultima picătură de sudoare de pe frunțile celor care munceau. Emilian Racovanu era muncitor, adică unul din cei care își duceau traiul trudind, într-adevăr - o manieră desuetă. Era inginer, specialist în pescuit și industrializarea peștelui. La absolvirea facultății „a prins” un loc de muncă la ceea ce mai rămăsese dintr-o fermă piscicolă de pe vremea vechiului regim. În scurt timp a luat parte la lichidarea ei. Apoi a rătăcit pe ici, pe colo, pe la tot felul de întreprinzători strategici, ocupându-se mai mult cu dezmembrări, demolări și colectări de fier vechi, o modalitate destul de rapidă de a recupera capitalul investit, o nimica toată pe lângă profiturile obținute din vânzarea componentelor de inox, fontă și diverse aliaje neferoase. Nici vorbă de pescuit și industrializarea peștelui. De mult marile magazine (mall-uri) nu mai vindeau decât pește adus de pe alte meleaguri (somon, dorada, cod și altele) de parcă linul, roșioara, babușca, plătica, obletele și carasul ar fi dispărut fără urmă de pe acest pământ. În același timp, iazurile, lacurile, râurile și alte medii acvatice, dacă nu au sect au fost acaparte de feluriți indivizi care, după instalarea unor panouri cu avertizarea *proprietate privată*, au lăsat totul de izbeliște. Și, de parcă astea la un loc n-ar fi fost de ajuns, a murit și taică-su, fost șef-stivator (din ambiție, exact cum l-au caracterizat scursurile din *La Grenada*), lăsându-l cu un sentiment apăsător de singurătate, deși era bărbat în toată firea și ar fi trebuit să dea dovadă de mai multă stăpânire de sine.

Abia când s-a văzut singur în căsoaia din valea orașului (una din puținele ocolite de furia sistematizării și, mai apoi, de ingenioasele malversațiuni imobiliare) a realizat cât de neînsemnat și neajutorat era. Ca să scape de desperare, a rugat-o pe Faustina să-l ajute la curățenie. Faustina era prietena lui din copilărie. Se măritase, neinspirată, din dragoste, cu un marinar grec de pe un mineralier care, după ce făcea alimbare la Constanța, acosta la două-trei săptămâni în portul maritim Galați. Au trăit așa câțiva ani, apoi Faustina a primit o scrisoare de la compania de navigație prin care era înștiințată că bărbatul ei murise înjunghiat într-o încăierare pe undeva, într-un



port mediteranean și că nu avusese asigurare de niciun fel. A rămas cu Sebi, fiul lor, până când și acesta, crescând, s-a făcut marinar și a plecat în lumea largă. „Faustina, Faustina,” șoptea Emilian Racovanu în noapțile lor de tandrețe, „... cine ți-a dat acest nume, Faustina?” „Nășica mea, nevasta unui inginer din șantierul naval...” însă îmbrățișările lui îi trădau frământările, tulburările, zbulciul, până când ea l-a sfătuit și l-a îndemnat să se ducă la spelunca *La Grenada*. „Adu-ți aminte de cele povestite de bunicul tău,” îl povățuia Faustina cu gândul la fiu-su Sebi, plecat în lume în căutarea unei himere. Părerea ei era că, în privința lui Emilian Racovanu, lucrurile erau mai simple: nu trebuia să se ducă decât până *La Grenada*.

Și s-a dus, firește, întrucât nu ieșea nicicum din cuvântul Faustinei (observase în ultima vreme că era amorezat de ea) și tocmai de aceea a ignorat atitudinea „binefăcutului,” dar și a celorlalți, la fel de neprietenoși, aproape ostili și niciodată nu ar fi știut cum s-ar fi sfârșit acea scenă, în principal ridicolă, dacă nu s-ar fi ivit de niciunde un bătrân care a mărturisit în fața acelei cinstite adunări că el a cunoscut-o pe *ilustra doamnă, Lili Bulaese*, mama celui ce-și zicea Emilian Racovanu și că l-a pizmuit până la moarte pe taică-su, pentru că i-a dat Dumnezeu o femeie ca ea și că nu a lăsat să se afle că mama lui a fost *madamă* sau *mesalină* în văgăuna *La Grenada*. Adunarea a rămas înmărmurită, deși subiectul era destul de comun și, din câte s-au spus ulterior, în seara aceea s-au golit atâtea butoaie de bere cât într-o săptămână.

### **dacă am ști când suntem șterși**

te rotești prin cameră cu mâinile întinse eoliană pe veci  
ca un sfârșit de iarnă anii tăi în cartea mea transparentă

dacă ai asculta în fiecare dimineață bârfele vântului cald  
am merge mai aplecați peste amintirile pierdute de alții

parcă ieri eram ghemuiți pe aceeași bordură purtai mini  
îmi păreai moale ca apa frumoasă ca un miez de noapte

acum pot adormi lângă tine și se întâmplă un film indian  
războaiele sunt atât de departe de coapsele tale bronzate

urci în taxi cu jumătate de chef plouă ca într-o confuzie  
pe numele din copilărie se depune rugina în acest basm

blândețea ta îmi stinge nostalgiile îmi lasă drumurile vii  
azi îmi apari ca fumul unui incendiu în care mor fericit

**Ultimul  
Reggae**

**Paul BLAJ**



**Katia NANU**

*Continuare din numărul trecut*

## La noi, în RAI

**Lia**

-Five o'clock. Da, mi se pare că este tocmai ora ceaiului de după-amiază. O să-l prepar pentru tine.

(Se întinde deasupra mesei)

-Apa e fierbinte. Ce preferi? Echinacea sau fructe de pădure? Mie mi se pare că fructele de pădure sunt mai potrivite astăzi. Avem nevoie de arome puternice. Un singur cub de zahăr, nu-i așa?

**Leon**

-Unul singur. Mi se pare natural să știi. Probabil am fost aleși după gusturile comune.

(Își deplasează cu greu scaunul în apropierea Liei ca să poată lua ceașca)

**Lia**

-Pun și puțină muzică. Vivaldi. Sau mai bine Mozart. Da, da, Mozart e mult mai bine... Ție îți place. Când bem ceaiul este plăcut să ascultăm muzică și să tăcem împreună. Tăcerile noastre vorbesc mai bine pentru noi. Nu e prea fierbinte? Aș putea să-l răcesc puțin, să nu te frigă...

**Leon**

-E tocmai bun, e parfumat.

(Tac împreună savurând ceaiul din ceștile transparente)

**Lia**

-Dacă tot vom petrece o veșnicie împreună, aș putea să-ți împărtășesc un secret?

**Leon**

(Dă din cap, aprobator)

**Lia**

-Am fost căsătorită cincizeci de ani cu un bărbat pe care nu mi-l mai amintesc. L-am pierdut undeva, în viața dinainte. Pot să-ți povestesc amănunțit cum am sărbătorit nunta de argint, pe cea de aur, ce flori primeam de ziua mea, știi mie îmi plac freziile, întotdeauna îmi cumpăra frezii de ziua mea. Am umblat cu el pe maluri de ape, prin orașe superbe, știu cum arăta urma capului său pe perna mea cu dantelă brodată de mine. Îi văd sacoul atârnat pe umerăș, haina de blană din cuier și totuși nu-mi aduc aminte cum arăta el. Probabil plătesc o greșală, ceva, nu crezi? Când am plecat către RAI, el se dispăruse demult. Îmi plăcea să cred că stă între doi îngeri cu aripi lungi, argintii, și se leagănă deasupra mea. Când venea dinspre cer un parfum de frezii, știam sigur că planta flori, acolo sus, pentru mine. Sunt așa de uitucă! N-am măcar o fotografie cu mine să mi-l amintesc.(plânge)

**Leon**

-Hai, liniștește-te. Măcar ai amintiri legate de el. Lucruri, locuri, fapte... Nu l-ai îngropat definitiv în urma ta. Eu nu-mi aduc aminte nimic despre oamenii din viața mea și nici despre mine. Nu știu cine eram și ce făceam, dacă am fost sau nu căsătorit... Dar îmi amintesc Iubirea. Doamne, cum mai iubeam, cu patimă, năucitor, cu dinții și unghiile înfipte în viață.

**Lia**

(Curioasă)

-Pe cine?

**Leon**

-Habar nu am. Cunosc doar sentimentul, intensitatea lui, ca un abur îmbătător. Persoana, sau persoanele, mi s-au șters din minte.

(Fără legătură)

-Ce picioare frumoase ai! Mi-ar place să te văd dansând.

**Lia**

-Dansam mult cu soțul meu. Ne plăcea să dansăm. Îmi amintesc cum odată, la mare, la o terasă de pe mal, cântau câțiva tineri la chitară. Muzică ușoară, așa era pe vremea aia, cântece simple, plăcute, te ridicau de la masă. Am dansat îmbrățișați ore în șir, până după miezul nopții. Obosiseră băieții de atâta cântat. Ne potriveam perfect, eram ca un singur trup, ne unduiam deodată. Să-ți arăt.

(Se ridică, se duce la birou și pune muzică. Un vals. Începe să valseze singură în spațiul îngust al camerei. Leon o privește extaziat)

-Uite, vezi? Încă știu foarte bine pașii. El mă prindea așa, după talie și mă lăsam pe spate... Mi se părea că plutesc.

**Leon**

-Spuneai că nu te mai țin picioarele. Dar te miști atât de ușor. Ca un fulg. Ești o ciocârlie în zbor.

**Lia**

(Uluită)

-Chiar pot să mă mișc. Mi s-au dezmoțit picioarele. E minunat! E un dar. Nu ți se pare o minune? Hai, încearcă și tu. Am putea dansa împreună. Doar îți place valsul. Nu-i așa că-ți place valsul?

**Leon**

-Îmi place. Și valsul și dansul tău și senzația asta de plutire. Îmi place să te privesc. Dar eu stau în scaunul ăsta de... nici nu mai știu de când. Sunt parte din scaun, m-am contopit cu el. Nu mai pot să mă ridic.

**Lia**

-Nu te cred. Nu vrei, nu ai voință. Știu sigur că poți. Am o veșnicie să te conving. Întotdeauna ai fost încăpățânat. Când îți intră ceva în cap nu se mai înțelege omul cu tine...

**Leon**

-De unde știi tu că sunt încăpățânat? Și chiar dacă așa fi... Abia ai venit în RAI și vrei să-mi dai lecții. Lie ciocârlie ce-mi mai faci tu mie?

**Lia**

-Te provoc la dans. Vreau să te ridici și să dansezi cu mine. Ne vom aminti împreună pașii, vom pune muzică, vom învăța dansuri noi. Nu ți-e poftă de mișcare? Nu te-ai săturat să stai încovrigat în scaunul ăla? Hai, Leon, uite, schimb muzica, pun ceva mai

alert, vom trezi RAI-ul cu bucuria noastră, vom schimba regulile, locul acesta va prinde viață.

(Se împiedică de masă și cade în drumul către Leon. Speriat, bărbatul sare din scaun să o ajute.)

**Leon**

(nesigur pe picioare)

-Te-ai lovit? Te doare? Lasă-mă să te ajut. Sărăcuța de tine. Niciodată n-ai fost cuminte, știi că stai prost cu echilibrul...

**Lia**

(uimită)

-De unde știi? De mică am fost o împiedicăță. Noroc cu soțul meu, el mă susținea mereu. Oooo! Dar tu te-ai ridicat din cărucior. Nu ți-am spus eu că poți... Hai, copăcel, vino către mine. Vezi? Nu-i foarte greu. Pune un pas după altul, atenție, ocolește masa, încă puțin...

(îl prinde pe Leon în brațe)

-Gata, te-am prins! Vai, ce înalt ești! Pune-ți mâinile pe umerii mei. Așa, acum mergem împreună către canapea. Nu simți că e momentul să ne odihnim împreună pe canapea?

**Leon**

-Simt furnicături până în degete. Uitasem cum este. Mă scurg în propriile mele picioare, le pot comanda să se miște. Poate că îmi este dat să reînvăț mersul alături de tine. Cine ești?

**Lia**

(Îl ajută să se așeze pe canapea)

-Sunt Lia, nu ți-am spus? Așază-te, odihnește-te. Vrei o carte? Un roman? Sau nu, mai bine, un album de artă. Îți aduc imediat o istorie a picturii. Nu. Uite, îți dau un album Salvator Dali.

**Leon**

(ia cartea)

-Nebunul și ceasurile lui curgătoare...

**Lia**

-Și mie, ce mi-ar trebui mie acum? Cred că momentul se cuvine sărbătorit. De când nu te-ai mai ridicat din scaunul cu roțile? Un an, doi, trei? Nu contează. Vei merge din nou. Eu voi fi cârja ta, te voi susține. În fiecare zi câte puțin. Da, știu ce vreau. O carte cu poezii. Oare există pe aici un volum de poezie? Nu se poate să nu găsec.

(caută, recită)

-Uite, Esenin. Tocmai ce doream. Parcă cineva ne citește gândurile. Vom sta aici, liniștiți și vom citi. Ca în vremurile bune." În dorinți încep zgârcit să fiu/ Te-am trăit sau te-am visat doar, viață?/Parcă pe un cal trandafiriu/Vesel galopai de dimineață."

(stau fiecare la alt capăt al canapelei răsfoind liniștiți cărțile)



## Răzvrătirea limbii române în poezia lui Grigore Vieru

Continuare din numărul trecut

Ca și la Adrian Păunescu, (*Se urcă Basarabia pe cruce / Și cuie pentru ea se pregătesc / Și primăvara jertfe noi aduce / Și plînge iarăși neamul românesc – Basarabia pe Cruce*), și la Grigore Vieru Basarabia capătă dimensiunea spirituală a unui Hristos răstignit întru salvarea neamului românesc (imagine simbolică întru totul justificată, dacă e să ne gândim la ultimatumul sovietic din 28 iunie 1940, în urma căruia România a cedat Basarabia și Nordul Bucovinei Uniunii Sovietice pentru a feri țară de războiul cu care era amenințată):

*Schimbata crud de minți demente*

*În cruce de experimente:*

*Îți bat piroane-n mâini, picioare,*

*Te stingi și parcă nu te doare.*

Fiecare strofă a poeziei se încheie cu versurile: *Ridică-te din suferință / Și din cazonă umilință*, cuvinte ce constituie o punte de legătură între corpul poeziei și refrenul acesteia – un îndemn adresat conaționalilor săi pentru a face recurs la conștiința națională și demnitatea de neam:

*Ridică-te, Basarabia,*

*Trecută prin foc și sabie,*

*Bătută, ca vita, pe spate,*

*Cu biciul legii strâmbate*

*Cu lanțul poruncitoarelor strigăte!*

*Ridică-te, Ridică-te! Ridică-te!*

Apelul la redeșteptarea românilor basarabeni rămâne la fel de valabil și azi, când se împlinesc două decenii de când Grigore Vieru a recitat acest poem cutremurător în cadrul unui spectacol omagial dedicat aniversării a 75-a de la Unirea Basarabiei cu România, din martie 1993. Grigore Vieru, acest „egregor” al nostru, acest „geniu care protejează neamul său”, cum l-a supranumit Viorel Dinescu într-un articol din *Literatura și Arta* [9, pag. 5], continuă să ne îndemne, chiar și după dispariția sa fizică dintre noi, să ne ridicăm întru apărarea ființei noastre naționale, al cărei veșmânt și substanță divină este Limba Română.

Noțiunea de „egregor” este definită de cercetătorul rus Serghei Jagdish ca fiind punctul de confluență al unor gânduri și interese împărtășite de un anumit grup de oameni, gânduri care formează o masă de idei. Această masă de idei devine la un moment dat un organism autonom - „egregorul” [10]. Ulterior, omul însuși își pierde autonomia sa și devine un slujitor egregorului [10]. Putem spune astfel, că Grigore Vieru a fost unul dintre cei mai inspirați și neînfricați slujitori ai Idealului de Reîntregire a Nemului Românesc.

În poezia-îmn *Limpede ca lacrima*, dedicată academicianului Mihai Cîmpoi, Limba Română devine axa care face posibilă comuniunea Omului cu divinitatea, izvoarele ei fiind chiar Psaltirile și condeiele sfinte (*De departe vine – din colinde / Din psaltiri și din condeie sfinte*), ea se constituie ca un spațiu spiritual în cadrul căruia se manifestă sacralitatea neamului nostru (*Privegherea – Ea. Tot Ea - și somnul. / În cuprinsul ei cântăm pe Domnul...*). Ca și la Ioan Alexandru, „imnograful nostru prin excelență”, „relația omului cu divinitatea se realizează doar prin Iubirea de Patrie, prin frățietatea și comuniunea cu ceilalți” [11, pag. 231], iar Limba Română este, fără îndoială, expresia esențializată, spiritualizată a patriei, aserțiune împărtășită și de Nichita Stănescu, poetul care a exclamat: *Limba Română este Patria mea*. Limba Română este, la Vieru, cheazăia dăinurii ființei noastre naționale, acum și în veac (*Dacă hoarde ne-au prădat păgâne, / Am găsit în ea și foc și pâine. / De-ar seca și Mureșul și Prutul, / Tot în ea ne-am dibui-nceputul / În Limba Română*).

Una dintre cele mai sugestive și populare metafore vierene despre limba noastră o constituie refrenul poeziei *Pentru ea*, cântată în anii tulburi ai Renașterii Naționale de către regretatul duet Doina și Ion Aldea-Teodorovici, în care Limba Română capătă imaginea lacrimii Creatorului Divin: *Dumnezeu prima oară / Când a plâns printre astre / El a plâns peste țară / Cu lacrima limbii noastre*. Această cutremurătoare și revelatorie metaforă comunică dragostea nețărmurită pentru limba maternă a celui care s-a autodefiniț ca fiind „o lacrimă a lui Eminescu” și care a plecat spre Nemurirea Luceafărului închinându-se Cărții de căpătâi a Neamului Românesc, „cu toți codrii ei în zbcium”.



Volumul lui Liviu Ioan Stoiciu, *Substanțe interzise* (Tracus Arte, București, 2012), evidențiază o stare de *Weltschmerz* aproape completudinară, eul auctorial fiind profund acaparat. Istoria personală se recunoaște în diversitatea celor ce au precedat această perioadă de criză atât de acută. E subliniată inadecvarea, chiar ruptura la nivel ontologic. Parcă evanescentul ambient din *La țigănci*, desigur transplantat în postmodernitate, se revarsă asupra unei contingente angoasante: *În jur, basmale turcești, legate la/ colțuri, lumânări aprinse, un lacăt/ deșurubat, fese dezgolite, pulbere, întunecime. Ce caut eu/ la tine? Ai plătit să-ți dezleg de iubire,/ că nu mai vrei să auzi de...unde e, caută printre hârtii/ scrise, parcă ar fi pomelnice, păi și noi facem/ ce face popă...cum o cheamă? Astea sunt pentru morți, astea/ sunt pentru vii...”Iubirea are un caracter/ ondulatoriu”. Da? Ești o țigancă inteligentă. Ți-am citit/ gândurile, conașule.* Pentru Liviu Ioan Stoiciu, funcția soteriologică a iubirii are durată limitată, încadrându-se apoi liniei descendente atât de bine știute. Cu extremă acuitate sunt redade felii din micul circ cotidian, foarte sugestive prin forța de impact a gestului banal, netransfigurat, frust. Abordarea uneori ludică mai condimentează acest discurs provenit din adânci suplicieri ce se regăsesc acum într-un constant *sentiment insuportabil*. Abisul se află aproape, tot mai aproape. Doar formulări de genul: “*Îți amintești de orgiile/ din timpul epidemiilor de ciumă*” destind tușanta atmosferă caracteristică elanului marilor plecări.

Nostalgia Adjudului fundamentează o amplă abordare cu tentă expresionistă, corpul fizic al poetului participând la aceste reintegrări fondatoare: *Plâng în somn, noaptea – degeaba aprind, trezit/ brusc, lampa cu apărătoare contra vântului și/ ies în fugă în ogradă, țipând/ ascuțit, fără să știu de ce, de câteva/ ori, de câte ori vin acasă, la/ părinți, în vizită: taman când câmpia Adjudului se/ acoperă de războinici care scot/ răcnete mai*

*înspăimântătoare decât ale mele, că ei de când/ fug, fug într-una - de ce mă plâng? “Fug// să se închidă unul pe altul/ în plămâni”.* Straniul gând al extincției vine pe fondul pătrunzătoarelor ritmuri autumnale ce alungă idealuri odată vii și dictează mersul oscilant pe marginea atotcuprinzătoare prăpastii: *Lingușeală a ploii/ însângerate și lașitate a noastră:/ în fața miracolelor Revoluției - a ierarhiei/ energiilor de vibrație/ joasă, la nivelul unei fericiri fără margini, //*





aceasta e ideea. Liviu Ioan Stoiciu nu poate să-și ascundă dezamăgirea, cu foarte multe și autentice păreri de rău introspectând zone contondente, supuse dereglărilor. În hipertrofiatele oglinzi proprii boemei se produc mereu vii rememorări, până la ultima certitudine, finalul. Autenticitatea maximală e întreruptă de irumperi exotice : *“Era ceva grav,/ voalat, șovăitor// în inimă - am mers de-a lungul a nenumărate/ albi, atârnat la braț, credincios,/ cu negrese cu turbane, care deveneau vizibile/ prin scăderea nivelului de vibrații, vindeau/ hamacuri vopsite în culori/ strălucitoare și n-am putut să mă mai opresc din mers”*... Un fior energetic mereu revitalizant circulă printre textele din *Substanțe interzise*, parcă pentru a întâmpina adecvat celebrul dicton nietzschean: *Ceea ce nu mă omoară mă face mai puternic*. Însă angoasele persistă într-o lume ce provoacă traumatizanta abandonare a oricărui elan ascensional. Doar adorarea femeii mai animă peisajele înstrăinării: *Tu, intrată până la gât în apa/ izvorului de lumină sfințită de Arhanghelul Mihail, să/ te tămăduiești, tremuri, Tânjești*. Pe fondul complex al realității îmbinate cu eresul, viețuirea stă sub influența glisărilor obsesive într-o centrifugă robită paradoxului. Himerice plâsmuiri care țin de fecundul spațiu rural vin să completeze evazionismul acestor texte: *Vasile se oprește mereu la birt, unde vine cu/ porcul. Porcul și Vasile beau/ împreună câte o sticlă de bere ieftină. A dracului/ chelea pe tine; Vasile scarpină porcul/ pe spinare. Bă, de câte ori e băut, porcul sare să muște/ copii în sat, noroc de Vasile, că-i păzește...* Ironia covârșitoare, îmbinată uneori cu efluvii magice, marchează constant aparentul minimalism propus de Liviu Ioan Stoiciu. O astfel de formulare: *“Ăsta e cal din ascunsul inimii”*..., poate facilita decriptarea unor speciale mesaje ale volumului. Neîncetat planând spectrul thanatic, perspectiva căderii e aflată mereu în preajma izbucnirilor vitale, exuberante și luminoase. Fiecare poem are o considerabilă forță a impactului, ceea ce individualizează pregnant volumul într-o ecuație a șaradelor desprinderii de uzual, a *substanțelor interzise*. Nuanțele esoterice fac legătura cu atât de dorita alteritate, presărată și ea cu pericole: *Bea la cârciuma din colț, cu cine se așază la masa/ lui, e nebunul cartierului - fost/ profesor universitar, paznic la cimitir după ce-a/ ieșit de la mititica,/ a fost acuzat de viol dar făcea politică pe invers,/ săracul./ Ajuns în halul ăsta pentru că nu-și mai înțelegea propriul/ scris, dar înțelegea scrisul unui/ “grup arhaic de inițiați”, cum le spunea.../ Scrisul, o linie în zigzag: ceea ce-i amintea de ața morților. Persistă cromatica speranței: Pentru omul cel vechi - o licărire albastră. Deplasându-ne spre pictural, putem constata cum nedisimulatul insolit ce caracterizează fantezismul lui Joan Miró realizează o inedită corespondență cu dezinvoltura cărții lui Liviu Ioan Stoiciu. Speranțele paradisiace persistă sub diverse forme, mereu dezirabile și imposibil de atins. Apogeul angoasant sosește rapid, cu tulburătoare manifestări autoeviscerante: *Îmi vine să-mi scot/ tot ce am pe dinlăuntru, să/ dau de pământ cu tot ce am în creier,/ cu tot ce am în inimă, în plămâni și ficat, să le calc/ în picioare și să le scuip, că m-am/ săturat. Ce tot vor/ de la mine?* Metamorfozele sunt supuse turbulențelor: *înăuntrul nostru e viscolul și avansează spre o cronicizată situare abnormă: Aici,/ în orașul în care moartea ține în gură sperma/ unui zeu ros de lanț...* Chiar și dragostea, alături de mereu expresiva moarte, pare un dezechilibru rătăcit printre vise incerte. Tentația purificării aduce în prim-plan vocile focului, mereu cu darul de a impresiona.*



a. g. secară

## Poeme de la decăderea noului Bizanț...

Suceveano-brăileano-gălățeanul Dan Bistricean (Este născut, crescut la Suceava, stabilit, căsătorit la Brăila, iar studiile superioare și le-a făcut sau încă le mai face - a doua facultate acum - la Galați) revine pe scena editorială cu a treia carte a sa, tot de poezie, care, aparent, mai că s-ar întreba metaforic dacă nu cumva Constantinopolul a căzut din cauza poeziei!

Este vorba de „Kerkoporta”, apărută la Ed.Pim din Iași, anul trecut.

Dacă lumea noastră ar fi un nou Bizanț, iar acest Bizanț ar cădea încet, încet sub domnia întunecată a unui rău ambiguu, dar tocmai de aceea mai periculos, cum ai comunica mai bine celorlalți oameni starea de alarmă și îndemnul la veghe?

Ce ați zice de niște poeme de un expresionism și existențialism neo-bizantin, apropo de sobrietatea și de caracteristica neredării naturaliste a personajelor din arta icoanei, ca să ne exprimăm atât de profan despre un domeniu asupra căruia discuția ar putea porni de la faptul că prin iconografie se înțelege, etimologic, „scriere de imagini” și unii creștini chiar consideră că icoanele nu se pictează ci se scriu?

Deoarece, într-un fel, Dan Bistricean ia supra-realist poarta legendară prin care turcii au intrat în Constantinopol, o ia și o mută în naosul unei biserici imaginare de unde, nu de la amvon, ci de undeva, discret, se aud poemele sale ca niște rugăciuni, atenționând în același timp asupra pericolului orbirii noastre a tuturor, a pierderii capacității noastre de a vedea ceea ce merită văzut și iubit.

Așa cum scriam și în altă parte, discursul liric nu este afectat prin componente religioase îngroșate, estetic dogmatice.

Totul este văzut printr-un filtru oarecum straniu, de artist fotograf, precum în unele imagini semnate de o Brigitte Bloom sau, dacă vreți, folosind o tehnică *grisaille* (termen folosit în artele plastice, desemnând picturi monocrome, în diferite tonuri de gri, care imită sculpturile, folosite mai ales în arta decorativă), care dă lucrărilor plastice, în acest caz textelor un aer de fotografii vechi, daghereotipe... Sau, de ce nu, prelucrate artistic în maniera unui fotograf precum Cornel Gingărașu.

Surprinde o lume neliniștită, de continuu război (*homo homini lupus*, nu-i așa?), de continuă tensiune, în care apar câte un „domn cu pălărie de pepene”, „un cal troian al zilei”, în care mor „cincizeci de oameni/ în aceeași zi/ pe aceeași stradă” ș.a.m.d. Din această lume, dacă te străduiești, știi când ieși și când intri, poți chiar să conștientizezi că toți căutăm „potirul”, cu ajutorul cuvintelor dăruite nouă de către zeități, cuvinte pe care le mai și pierdem, le mai și preschimbăm în cuvinte deșarte, ucigașe, cuvinte câine...

Iar pentru cel care tot s-ar mai chinui să (se) identifice (cu) atmosfera volumului, Dan Bistricean îl ajută cu o aluzie la filmul „1984”, după G.Orwell, în această lume de după Orwell, numai aparent fiind „liberi” și „colorați”, libertatea și culorile fiind numai iluzii, Big Brother văzându-ne numai în alb și negru și având doar credința că ne iubește (p.30-32, poemul citat mai jos fiind de la 32): „Parada soldaților fără chipuri încetinea/ în fața balconului/ toți așteptau un discurs răcnit despre/ jertfa pentru führer și răul ascuns în „ceialți”/ vroiau să le germinez ura/ ostentativ în fața lor/ înghițeam toate decorațiile de război și/ decretam marea înfrângere/ sărbătoare națională// mă lapidau”.

Dacă este să ne raportăm strict la scrierea sa de imagini, cel puțin aparent, lumea noastră, în raport cu cea care ne așteaptă, mântuitoare, este fără speranță. Suntem damnați „aici”, tulburați precum „jivina care presimte eclipsa”.

Iar „icoanele” sale mai mult ne atenționează!

„Casa dinăuntru” a poetului și a semenilor săi este perpetuu asediată de către forțele întunericului menționat mai sus, „pacea” finalului de aici (volumul se încheie prin cuvântul „pace” așezat pe chipurile tuturor muribunzilor) fiind vag consolatoare și mai degrabă inducând noi și noiangoase.





## Nostalgice chemări la o Cină de Taină

S-a vrut - sau i s-a hărăzit, Domnul știe! - ca înainte de „*înfricoșata stihie*”, de „(în)crâncenata încleștare” a naturii, dintr-un început de februarie al anului 1954 - despre care-și amintește, amintindu-ne, Geo Bogza, ca Ionel Teodoreanu să traverseze și alte spasme, sublime (ce e drept), dar în acorduri monocorde, surâzând însângerat de trist, sfâșietor de trist... la Cina tainicelor emoții, întraripări ferecate într-o inimă generoasă, purpură arzând duios și simplu pentru o frumoasă a acelor timpuri. Și „Ioana”, și „Încrâncenata” acelui timp-netimp, s-au dovedit stihii nemângâietoare. Rămas-a doar un buchet de versuri, floral veșmânt erotic. O **Cină de Taină**, o solemnă cină în zorii înflorați ai senectuții. Vă înclinați! Și ascultați! Vibrații în acordurile unei... **Missa solemnă** beethoveniană. Și-a nu uita: „*Multi enim sunt vocati, pauci vero electi!*” O, da. *Mulți sunt cei chemați, puțini însă cei aleși!* Puțini. El, Ionel Teodoreanu, rămâne vocea purtătoare de sublim patos. Tainice și sublime vibrații, înlănțuiri ferecate în maramă celestă, sublimă întraripare altitudinală.

Și-au trecut decenii... Și-o nouă invitație. Nostalgice chemări la **Cina de Taină** a visului umbrat de o iubire prea târzie, ucigător de tristă-n nemărturisirea ei, fără a uita că mult iubitul romancier rostea, cândva: „*Dragostea e nostalgia de ceva necunoscut în care presimți frumusețe...*” (**La Medeleni**) Fost-a umorul juvenil o încântare, gândind la preocupările lui Dănuț?!... Dănuț Deleanu, din Medelenii Moldovei unui timp conservat în amintire?! În duioase amintiri?! Îndrăgostit de natură, de copilărie, de Monica... Un <Metaforel (care) s-a săturat de clocit ouă de găină...> și <clocește unul de struț!...>, cum glăsuiește Olguța...

Anii au pecetluit imaginea romancierului Ionel Teodoreanu. „*Metaforel*” a rămas cel al adolescenței, cu protagoniști juvenili: „*un băiat de liceu, un zarzăr înflorit și o fată cu ochii verzi*”. Atunci Dănuț era „*frumos de fericire, ca un copil cu cercei de cireșe*”. Era la vârsta când se plimba cu Monica de mână, prin livada înflorită. Înflorise în inima sa iubirea. „*Se întâmplase un miracol în livadă și altul în inima*” sa. În adolescență visul tronează: „*să săruți un zarzăr și să crezi că săruți! Să ai o creangă în brațe și să crezi că iubești!*” Acela-i timpul când „*zâmbește Cerul...*” Totul în jur cântă, iar Pământul devine „*un început de poveste*”.

Dar la maturitatea cea deplină, cum este dragostea? O aflăm, totuși, lecturând **Cina de taină**. E o „*cină*” cu nostalgice chemări neauzite, neonorate. Doar spasme ce răvășesc ființa: „*Te-am visat...*” Se recompun imagini din trecutul trecutului timp. Orice-ai vrea să înnozi... în van... Un monolog adresat unei plăsmuirii de dulce vis... „*Străluceai printre stele în vară-n adâncul din mine...*” Iubirea poartă și-un nume. Un nume de carte. Ioana. O Cosânzeană care sălășluiește însă în „*țara balaurului*”. E dificil a-l auzi pe Romeo, e dificil a răspunde la o chemare neauzită, neumbrită de visul plăcerii. În van dobândește această Ioană-Cosânzeană „*chipul de taină al aurului*”!

Cum este „*cina de taină*”, chemarea – tainic impuls? „*Dă-mi mâna!*”, „*Vino cu mine!*”, Vino „*aproape de inima mea!*”, „*Simți cât de dulce-i tăcerea?*” Dar nu răspunde nici ecoul. Lampa-i aprinsă, masa-i întinsă, sfâșietoare-i singurătatea! Viscolit este somnul! „*Vei fi cu mine nălucă în dorul de ducă pe praguri cerești*”. Nu se întrezărește nici un „*drum al regăsirii...*” Cuvinte – rostiri nerostite sfredelesc tâmpla matură. O noapte-

a regăsirii sinelui. Invitația este ingenuă: „*Ascultă-le, cu argintul feții de icoană înclinat pe-o tâmplă, / luminat de aurul de stele căzătoare-al petalelor, Ioană!*”

E atât de arzândă dorința, „*ca și cum o inimă ar bate-n miezul ei...*” Fremătândă solie. Întraripat „*suișul*”, cu „*avântări*” spectrale: „*Urca Scara Mare-a Cerului...*” Un traiect sinonim cu cel al Divinului Fiu, cu dorințe îndrăznețe și... ajungând „*la poalele lui Dumnezeu*” (în „*lumea solară a cerurilor*” **Sărmanului Dionis** eminescian), „*unde era cel căutat: / în inimă, Ioana lui Ion, / în inimă...*” Deși departe de ființa iubită, el simte „*chipul*” cel drag că „*revarsă prelung oglindiri plutitoare*”, că vocea-i „*ca un clopot solemn*”, „*cadențează...*”

Sunt și momente de sfârșiere: „*Ș-aceea mi-i rană. / Ioană, / Ia-mi inima-n mâini; / Acolo mă doare, / Acolo e pânza plecării / Și-acolo e vaierul mare / Al mării de-a pururi amare...*”; momente de profund delir, amintind de Charon, luntrașul lui Hades.

Și-un „*post-scriptum*” pare-a pecetlui mistuitoarele-i sentimente: „*Când va luci ca o stea căzătoare / Candela stingerii mele / Aprinsă în cinstea noului mire, / Să nu cauți, cu vâluri ca noaptea, prin cimitire. / Ce e acolo / Sub cruce și sub lutul greu / Nu sunt eu. / Eu voi fi lângă tine mereu...*”

Duioasă, înstelată dorință: „*Aprinde lampa cea bună / A frunții și-a tâmplei, - fără furtună...*” Ultima mângâiere se vrea diafană: „*Mâna ta, fată cu plete ca noaptea de august în stea, / Va fi din nou pe fruntea, / Pe ochii, / Pe viața, / Pe inima mea*”.

Amarnice dezamăgiri topesc ființa. A fost, cândva, un „*Ionuș*”, „*arzurliu*”, „*când se rotea ca păunul*”, dar vârtejul timpului „*mare*” mi-l făcu... „*Târziu*”, „*cumplit de Târziu*”. În van o altă primăvară. „*Totu-i mirare de vis în evaporare*”. În van încercarea de a reface un vis copilăresc, prin locurile tinereții. Nu-și va vedea decât propria-i umbră, „*stingeră*”. Și sărbătoarea Crăciunului devine „*străvezie*”: „*Fiece mugur e leagăn de moarte / Tot ce-i aproape e ca și departe, / Dragostea mea! Dragostea mea!*” În orice pâclă de lumină „*căzătoare*” tresaltă același gând: „*Adânc ești în inima mea!*” Revărsări dinspre fereastra „*cerului*” sau cea a „*timpului...*” Nimic, doar „*miracolul golului...*” Tot „*Ion-cel-singur!*” Spasme tresaltă-n adânc de fire: „*Deodată, parcă prin picurul ulucelor de toamnă, / O vioaie mână mi-a bătut în ușă până-n inimă*”. „*Cu tâmplele în flăcări și în aripi*” a deschis. Și... NIMENI. Și... „*deodată-a răsunat fereastra dulcelui obraz din amintire...*” NIMENI.

Dureros a conștientiza că ești „*cerșetorul luminii*” și că-n acest nesfârșit cuprins „*de azur radios*”, rămâi singur. Singur. Și-atunci, accepta-vei „*Marele Adio!*...”, cu gând răvășit, de umbrită speranță nesperată. Un „*straniu fulger de furtună*”, posibil!

„*Anii mei tineri au sunat a cântec, dar au trecut pe lângă ei, cu dragostea de mână și am rămas cu mâna-ntinsă, ca a regelui Lear...*” Totul s-a disipit, „*ca o ploaie de primăvară...*”, care și-a „*șesut în zare brâul frânt de mătase al curcubeului...*” (**Lorelei**) Ce-i rămâne omului, decât să-și „*încingă mijlocul*” și să se ducă... Noapte bună!

Bibliografie: Ionel Teodoreanu – **CINA DE TAINĂ**. Ed. Helicon, Timișoara, 1995. Ediție realizată de Dumitru VACARIU și Lucian VASILIU. Versuri inedite. Originalele manuscriselor care compun acest volum se află în Arhiva Muzeului Literaturii din Iași, împreună cu alte texte editate și inedite.



## Cine a fost George Mihăilescu-Anonimu?

**George Mihăilescu**, cel care semna cu pseudonimul „**Anonimu**”, poezii lirice, dar mai ales satirice, precum și spectacole de revistă, era directorul proprietar al ziarului gălățean de mare tiraj „Acțiunea”, „cel mai mare cotidian informativ din regiunea Dunării de Jos” (1930-1944), înscris la 8 iunie 1930 în Registrul public cu nr. 11. la Tribunalul Covurlui. Ziarul avea redacția, administrația și ateliere tipografice proprii, pe str. Col. Boyle nr.11, tel. nr. 1052 – 1477. George Anonimu ținea în ziar rubrici vesele, de duminică, dar se implica și în anchete serioase, când era cazul, înfierând cu pana ziaristului profesionist corupția și alteratele moravuri ale vremii.

Dar cu mult înainte de a scoate acest cotidian, când era foarte tânăr, prin anii 1922-23, el compunea, în colaborare cu prietenul său, avocatul și poetul Radu Constantinescu, spectacole întregi de revistă, care se jucau pe scena gălățeană a Teatrului Central, în beneficiul Societății culturale „V. A. Urechia”. Așa au fost revistele: „La calendele grecești” (1923), „Urmașii Romei”, „Așa cap, așa căciulă” și „Rar dar... bine” (1934), toate cu caracter local. Din beneficiul acestor spectacole – care au avut un succes imens la acea vreme, fiind repetate la cererea publicului de nenumărate ori - s-au strâns fonduri însemnate pentru ridicarea Palatului Culturii care să adăpostească și biblioteca „V.A. Urechia” (clădirea a fost finalizată abia în 1947 și nu a servit niciodată scopului pentru care a fost proiectată, fiind destinată exclusiv Teatrului Dramatic).

În 1923, textul revistei „La calendele grecești” a fost citit în premieră în saloanele domnului Dall’Orso, de la Banca Marmorosch Blank, membru fondator al Societății culturale „V.A. Urechia” și a lui Aurel Bogdan, președintele acestei societăți. Apoi repetițiile au început în saloanele doamnei Amiral Eustațiu și ale fraților Mantu, din str. Cuza Vodă. Dacă textul ne lipsește astăzi, avem în arhiva BVAU/XXII(1)/(22)(1) afișul și programul acestui spectacol: *Teatrul Central. Marți, 27 și Miercuri 28 Februarie 1923, orele 9,15 precis. Mare reprezentație în folosul Societății Culturale „V.A. Urechia. Se va juca LA CALENDELE GRECEȘTI, revistă locală în două acte, în versuri de R. Constantinescu și G. Mihăilescu-Anonimu. Jucată cu concursul Domnișoarelor și Doamnelor din Elita gălățeană. Dansuri americane, naționale, moderne. La sfârșitul actului întâiu, Dansul Florilor. Decoruri și costume speciale. Orchestra Mayer Reiningher. Prețul locurilor: Lojă 400 lei, Rezervat 80 lei. Stal 60 lei și Galerie 20 lei. Începutul la orele 9,15. Biletele la cassa Teatrului „Central”.*

Din Programul tipărit de Stabilimentul Grafic „Moldova”, 1923, aflăm că această „revistă locală în versuri” avea 2 acte, decorurile erau semnate de pictorul Ncolae Mantu, iar muzica era aranjată de Amiral S. Eustațiu. Și că spectacolul se dădea în beneficiul Societății Culturale „V.A. Urechia”.

Personalitate marcantă a Galațiului, George Mihăilescu a fost unul din principalii animatori culturali ai urbei noastre și un reprezentant de frunte al breslei jurnaliștilor. A fost președinte al Sindicatului ziariștilor din Galați, vicepreședinte (și inițiator) al Federației Generale a Presei de Provincie din România, dar și comisar al manifestării economico-culturale „Luna Galaților”, pe care el a inițiat-o și a susținut-o ani la rând, de multe ori chiar și fără sprijinul autorităților locale, reușind să impulsioneze viața economică, socială și culturală a urbei noastre.

Cea mai concludentă caracterizare a lui George Mihăilescu o găsim în articolul unui ne-gălățean, deci nepărtinitor și bun observator, Părintele Ioan Georgescu, apărut ziarul „Biruința” de Călărași și reproduș în nr. 2190 al ziarului „Acțiunea”, din 20 sept. 1932, p. 2 (atenție, era la doar doi ani de la apariția ziarului la Galați):

### **UN GAZETAR DISTINS - D. GH. MICHĂILESCU - GALAȚI**

*În momentul în care Vodă Carol al II-lea își făcea apariția în țară pe calea aerului, după o absență de 6 ani, spre a-și lua în primire prerogativele regale, la Galați se năștea un nou ziar sub conducerea unui român. Gazeta apăru câțva timp sub forma edițiilor speciale, dar simultan cu*





consumarea momentului Restaurației, „Acțiunea” d-lui Gh. Michăilescu se transformă în cel mai bun cotidian al urbei Galați. După ce își înseamnă ziarul cu o tipografie pretențioasă, s-a gândit la înființarea în capitală a unei redacții pentru informare cât mai rapidă. În felul acesta era firesc ca ziarul „Acțiunea” să devină tribuna cea mai autorizată a Covurluiului.

Dar simpaticul director nu a uitat nici de nevoile urbei Galați. Pentru învierea primului port la Dunăre a arătat celor în drept - prin pana distinșilor săi colaboratori - piedicile ce la stau în calea realizării acestui țel. Nu s-a desumflat când a văzut că prin scris nu poate urni pe cei în drept la remedierea anemiei vechiului port și l-am văzut trecând cel dintâi la faptă, organizând „Luna Galaților”, câțiva ani. Spună d-nii Gr. Trancu Iași, Gr. Gafencu or d. Victor Slăvescu când au fost întâlniți și de multe ori chiar înadins căutați de inimosul gazetar al Galaților și nu le-a cerut sprijinul lor moral pentru învierea portului Galați. De la tribuna Parlamentului, ca și pe calea radio-ului, au putut auzi cerându-se mai multă viață economică pentru Galați. În mare măsură, parlamentarii fuseseră împinși la aceasta de către același voitor de mai bine al târgului în care s-a născut.

Biserica și Școala au găsit în ziarul vicepreședintelui Federației presei de provincie sprijin pentru revendicările lor drepte. Toți obidiții Galațiului cosmopolit au tresălitat deseori când pana tăioasă a d-lui George Michăilescu venea în ajutorul lor.

Mic de stat, dar mare la suflet, directorul „Acțiunii” nu s-a temut nici de amenințările gangsterilor târgului care au fost înfățișați în fața opiniei publice în toată cruda lor golicieune.



Pentru felul cum a înțeles să apere țăranul covurluian, ca și pe toți nedreptățiții urbei Galați, George Michăilescu merită întreaga prețuire a alor săi.

Noi, care l-am auzit tânguindu-se de soarta nemeritată a oropsitului de azi Galați; noi, care l-am văzut alergând din demnitar în demnitar pentru a obține reînvierea dragului său port; în sfârșit, noi, care deși cu mult mai departe decât ai săi, prețuim în gradul cel mai înalt eforturile sale și-i trimitem din acest Bărăgan îndepărtat îndemn de a duce lupta înainte, fiindcă nu se poate ca o cauză dreaptă să nu triumfe până la sfârșit.

Călărășeni să aplece că vicepreședintele Federației din provincie, dimpreună cu ceilalți gazetari gălățeni ce au fost prezenți la Congresul ținut de curând la noi, au fost plăcut impresionați de felul primirii și al găzduirii. Cuvinte de laudă mi-au fost dat să aud pentru organizatori, ca și pentru călărășeni.”

#### **Pr. Ioan Georgescu, comuna Ferdinand I, Ialomița**

Ziarele, în perioada interbelică, pentru a-și atrage cititorii, organizau diverse concursuri cu premii, unele chiar extrem de generoase. Ziarul „Acțiunea” nu făcea excepție, ba dimpotrivă. De exemplu, la concursul anual din anul 1934, premiile anunțate (în nr. 1090 al ziarului) au fost:

1) un automobil elegant de 5 locuri, marca Chevrolet, de 6 cilindri, tip 929, în perfectă stare de funcționare;

- 2) un aparat radio marca „Orniphon”;
- 3) una mie Kg lemne, oferite de depozitul „Schachter”;
- 4) 500 Kg. Cărbuni cocs, oferite de G.A.G.;
- 5) 20 Kg făină prima calitate, oferită de magazinul Sterea Codescu;
- 6) 10 Kg zahăr cubic, oferit de magazinul Dumitrache Papagheorghiu;
- 7) un abonament la „Acțiunea”;
- 8) 10 sticle cu vin înfundat, oferite de podgoriile „Zaporojenco”;
- 9) un abonament lunar la U.C.G. (tramvaie și autobuze);
- 10) un abonament permanent pe timp de un an la cionematograful „Central”.

Cititorii colecționau cupoanele apărute zilnic timp de 15 zile, le depuneau până la 24 ale lunii la administrația ziarului în schimbul unui „bon de premiu” numerotat, iar tragerea avea loc în ziua următoare.

**La 5 octombrie 1937**, George Mihăilescu și Radu Volbură (directorul ziarului gălățean Ecoul”) își dau mâna și semnează la notariatul Tribunalului Covurlui”, asistați de avocatul Ionel Calavre, actul de constituire a societății în nume colectiv „Acțiunea-Ecoul”. La acea vreme, această fuziune între două ziare a fost „un important eveniment al presei de provincie”. Cu acest prilej, ziarele urmau să apară „complet reorganizate tehnic și redacțional, pentru întreaga regiune a Dunării de Jos”. Ambele aveau administrația în strada Col. Boyle 11, așa cum anunță „Acțiunea” nr. 2202.

Spiritul acelor vremi a apus demult. Totuși, colegii de breaslă nu trebuie uitați. Chiar dacă nu le cunoaștem mormântul, să le aprindem cu recunoștință și pioșenie o flăcăruie în amintirea noastră.



Inggerul Negru

## CONTINUITATE ȘI EXISTENȚĂ REVELATĂ

Mă întreba un amic deunăzi dacă mai cred în virtuțile unei poezii așezate, bine gândite, în care tumultul interior abia dacă răzbate la suprafață, cu atât mai incitantă pentru un adevărat iubitor de poezie. I-am răspuns afirmativ, iar cele ce urmează sunt pe deplin aplicabile modelului poetic vizat de acest amic

Aflat într-un asumat asalt spre propria-i ființă, autentică aventură poetică, **SĂNDEL STAMATE**, cu a sa Entelechia (Editura Fundația Culturală Antares Galați, 2012) reconfirmă condiția de observator atent al teluricelor mișcări ale sinelui, o obsesie, devenită laitmotiv, continuată din volumul anterior (*Eu nu sunt bătrân/ îmi răspunde cu hotărâre/ sinele*). Poetul conștientizează mersul/devenirea sinelui spre lumina interioară, traiectoria acestui demers fiind stabilită de gândul aprioric. De altfel, titlul întreg al cărții este **Entelechia. Izvorul din adâncul de sus**. Interioritatea poetului ține de acele lucruri și trăiri scrise într-o gamă personală. Grijă pentru grafia acestor trăiri dovedește pregătirea filologică deplină a autorului.

Prima secțiune a cărții- **Peisaje de dincolo de mine**- stă sub zodia vânătorii de semne vechi. Poetul- vânător, aflat în contemplație vie, se simte contopit cu scrisul său (*Eu pe mine mă scriu - Vânătoare de semne I*). Această sarabandă a semnelor revelatorii, începând cu spânzurarea lui Iuda citire și trecând prin uimirile provocate de *Îngerul Negru* cel ce *își îmbogățește/ Glorioasa Arhivă* (Semn vechi IV) dar și de lumina *încordată* primită în dar de la Domnul, duce la configurarea devenirii poetului. Aici se manifestă acea efervescență creatoare, uneori afirmată pe un ton potolită, de care poetul se atașează.

Cea de a doua secțiune- **Puțin înafară, mult, prea mult, înlăuntru**- aduce o reculegere necesară, dar nu relaxată, după trăirile anterioare, arse cu măsură. Există un reflex al interiorizării, al adevărului secund, detașat de provocările din afară, pe care poetul și-l asumă.

Predominante rămân conexiunile cu divinitatea (*Cuvântul tău, Doamne, / A trecut prin inima mea- Cuvântul tău*), cu arealul Greciei antice (*și strigat-am: I- TA- CA, I- TA-CA, I- TA- CA, /tărâm adorat- Itaca*), cu avatarurile unei iubiri însoțitoare (*când te văd, mărito, / se topesc ghețarii în lume- Portret pe aer*), cu lumina dintr-o carte (*Să dăm/ paginile acestei cărți...// Eu voi trăi/ cu mâna ta la tâmplă.../ și toate acestea întâmplă- se-vor/ în maxima cărții lumină- Lumina*). În mod cert versul de mai înainte *în maxima cărții lumină* este paradigma de acum a autorului!

O poezie așezată, a conceptului trecut prin toate încheieturile trupului său crescut în lumină, ne oferă cu generozitate Săndel Stamate, cel convins că Poezia ține și de dialogul cu îngerii (*Poezia nu e numai din lumea asta. E stenograma unor convorbiri cu îngerii.*).

**Românii literare**



## REPERTORIUL COREGRAFIC DIN COMUNA FÂRȚĂNEȘTI

Florica - face parte din categoria jocurilor de perechi, și mai poate fi întâlnit în comunele Cavadinești, Pechea, Schela, Suceveni, Vânători sau Cuca. Jucat pe cerc, în prima parte, A, perechile execută grupe de câte trei pași, pe linia cercului (băiatul cu spatele, fata cu fața), deplasându-se în sens invers acelor de ceasornic. În partea a doua, B, perechile se învârt pe loc, spre stânga și spre dreapta.

Jocul are melodie proprie, format din două părți muzicale - A și B, în măsura 2/4.

Nătănga - joc de tip sârbă, jucat pe cerc, în formulă mixtă, cu brațele pe umeri. În prima parte dansatorii execută pe loc, începând cu piciorul drept, trei grupe de câte trei pași mărunți, urmate de două bătăi, în acord, cu stângul apoi cu dreptul. În a doua parte se execută o singură grupă de 3 pași, pe diagonală dreapta față, urmate de două bătăi în acord cu piciorul drept, o grupă de 3 pași pe diagonală stânga spate, urmată de alte două bătăi în acord cu piciorul drept. Secvența B se reia spre diagonală stânga față, cu piciorul stâng.

Jocul are melodie proprie, formată din două părți muzicale, în măsura 2/4, putând fi întâlnit într-o altă formă în localitatea Bălăsești.

Oița - joc bărbătesc de tip sârbă, din marea familie a jocurilor păstorești. Se joacă pe semicerc, cu brațele pe umeri. În prima parte se execută deplasări mici și sărituri pe ambele picioare, alternativ, urmate de pași laterali și bătăi în acord, în partea a doua întâlnim pași mici în față, pe călcâi, sărituri mici pe ambele picioare, pe loc, urmate de bătăi în acord cu ambele picioare, pe valori de pătrime. Jocul are melodie proprie, din două părți - A și B - în 2/4.

Șchioapa - joc de sorginte dobrogeană, în măsura de 5/8. Se joacă în formulă mixtă, pe cerc, cu lanț de brațe jos. Deplasările la dreapta și la stânga, însoțite de bătăi în acord, sunt urmate de pași săriți în față și în spate, jocul având melodie proprie, formată din A și B muzical.

Zdroboleanca - dans mixt, jucat deseori la nunți. Dansul are pași încrucișați, cu dreptul peste stângul, spre stânga, urmate de răsuciri spre dreapta și spre stânga, pe loc..

Jocul, format dintr-o singură mișcare, se desfășoară pe melodie proprie, cu două fraze muzicale, în tempo de sârbă, în măsura 2/4.

Creația populară, în multiplele ei forme de expresie, rămâne fără îndoială, una din marile valori spiritualității românești. Această creație a suferit însă în timp, datorită evoluției economice și sociale, numeroase modificări. Treptat, sensurile și motivațiile arhaice ale multor obiceiuri sau jocuri s-au alterat, ajungând treptat până a fi uitate. Aceste schimbări, aceste transformări sunt ireversibile, din păcate, ducând la pierderea definitivă a multor valori. Împreună, cei care trudim în aceste domenii, trebuie să facem eforturi ca măcar o parte din aceste valori să poată fi cunoscute, nu doar prin culegeri uitate în arhive, ci și aducându-le în fața spectatorilor, în spectacole care să cuprindă jocuri pline de forță și prosepțime. Pentru aceasta trebuie o muncă în echipă, credință în ceea ce facem și perseverență.

# RITURI ȘI FANTOME

Moto:

Ielele sunt 12 surori fecioare, îmbrăcate în alb, stau numai prin păduri retrase și când joacă, din fluier le cântă un uncheș cu barbă albă și lungă până la brâu” (Tom Tecuci, F. 28 Brăhășești).

În unele localități, când plecau să tragă „prima brazdă”, sătenii se adunau mai întâi pe un „medean” din centrul așezării, acolo unde se făcea de obicei și hora satului. Veneau aici toți sătenii cu carele cu boi și cu plugurile. După ce era tămâiată toată adunarea cu o cățuie, fiecare gospodar trecea cu carul peste un foc mare, fumegând, făcut chiar în mijlocul medeanului. „*Noroc, să fim sănătoși și să ne meargă plugul din plin!*”. Se cinsteau cu vreo două-trei deca de vin și apoi plecau, fiecare la ogorul lui. (inf. Comănescu C.M. Gheorghe, n. 1898, Pleșa, Berești, 1980).

Când ajungea în capătul ogorului, înainte de a porni prima brazdă, țaranul își lua căciula de pe cap, se așeza în genunchi, își făcea semnul crucii, apoi își punea semănătoarea - goală - pe umăr, deși nu-i folosea la nimic în acel moment, „*ca recolta să nu facă tăciune*” (inf. culeasă din Bălăbănești, Lungești, Bursucani, Ciureștii Vechi ș.a., (1978).

Sătenii din partea centrală și de nord a zonei, luau o seceră de acasă, pe care o purtau tot drumul prinsă la brâu. Înainte de a băga plugul în brazdă, aruncau secera peste cap, în propriul ogor.

Cel care termina prima brazdă, scotea ulciorul cu vin din traistă și își aștepta vecinii să vină să se mai cinstească încă odată „*și să mai pună țara la cale*”.

## Sfântul Gheorghe

În afară de seceta prelungită, de grindină și de invaziile masive ale dăunătorilor, calamități care afectau, deseori, foarte grav lanurile de cereale, un mare pericol îl reprezentau și practicile malefice din noaptea de „Preur” - proor. Acestea erau săvârșite fie de persoane damnate, fie de forțe malefice care veneau direct din afara lumii reale, fără intermediari pământeni.

În proorul Sfântului Gheorghe - 22 spre 23 aprilie, se lua, pe lângă *mana* animalelor și *mana* câmpului. De aceea țaranii veneau în întâmpinarea acestora cu practici de profilaxie magică. Unii ieșeau la câmp și sunau din corn și din buciom, începând din amurg și până după miezul nopții.

Alții mergeau pe la porțile babelor care făceau vrăji dăunătoare, unde sunau din corn, din fluier sau din orice obiect care producea fluierături, sau din orice obiect care producea șuierături. Șuierăturile anulau puterea malefică a vrăjitoarelor, făcându-le neputincioase.

Ele se ascundeau prin beciuri și își astupau urechile cu ceară, pentru a-și proteja puterea.

Mulți săteni ne-au mărturisit că ei înșiși au întâlnit femei cu itele în spate, târând o frânghie lungă peste lanuri și ogoare.

Rostind texte - vrăji - adecvate, ele luau *mana* de la recoltele peste care treceau și o transferau în propriile lor lanuri. Dimineața, sătenii mergeau să vadă

„locurile” de grâu și de orz din câmp. Dacă nu erau pline de rouă, însemna că au fost **călcate** fie de vrăjitoarele satului, fie de spiritele venite de aiurea.

În amurgul zilei de Preur - Proor - toate porțile, ușile, ferestrele și streșinile locuințelor și acareturilor erau „împrourate” cu crengi de salcie. „*Diavolul nu intră acolo unde vede crengi verzi de salcie*” (Elena Bulgaru, com. Cavadinești).

Sătenii din Tg. Berești, Berești-Meria ș.a. se sculau de dimineață, se urcau în vârful ultimului stog de fân și, în momentul în care își făceau apariția primele raze de soare, începeau să sune prelung din corn, bineînțeles, după ce, în prealabil, își făcuseră semnul crucii.

În câteva secunde, sunetele acestui instrument primitiv, pornite din fiecare gospodărie învăluiau satele și se revărsau (și) peste câmpurile învecinate. Era ritualul începerii ultimului stog de fân care marca și începutul celei de a treia sâmbre, adică sâmbra porumbului, a meiului, a dovlecilor și a pepenilor.

Cei care vroiau să cânte din fluier, se duceau în noaptea de Preur la o răscruce de drumuri, cu un fluier plin cu lapte de capră neagră, ale cărui orificii erau astupate cu mămăligă sau cu ceară. „*Îl îngropai într-un colț al drumului și îl lăsa acolo până la cântatul cocoșilor dinspre ziuă. Când te duceai să-l dezgropi, te strigau ielele. Dacă întorceai capul, rămâneai cu gâtul strâmb, iar dacă îți vedeai de drum, lui darul cântatului și nu-l mai pierdeai toată viața*” (Atingere cu mitul lui Orfeu?)

#### Secerișul

În ziua de drăgaică, fiecare sătean trebuia să aibă claie în câmp. Când lanul era prea departe de sat, sătenii plecau pregătiți să stea acolo mai multe zile și nopți. Făceau corturi din țol - polog - de cânepă țesută în patru ițe, mai ales împotriva fânțarilor.

În cazul în care aveau un lan ceva mai mare, unii săteni își făceau chiar o colibă de stuf, în care se putea adăposti toată familia. Coliba era bună și în momentele de odihnă din timpul zilei, împotriva arșiței<sup>9</sup>. (Elena Bulgaru, 50 ani, inf. 1976, Cavadinești).

În satele din centrul și nordul zonei, când sătenii ajungeau la „bucată”, puneau secerile la spate și păstrau cu toții o atmosferă solemnă, câteva secunde. Apoi, bărbatul - capul familiei - se desprindea din grup, se îndrepta tăcut spre locul din care urma să înceapă secerișul, lua seceră de la spate și se apleca asupra primei brazde.

Din momentul în care se apuca de treabă, nu se mai ridica, până ce nu termina de secerat un snop de grâu. „Primul snop”, act ritual foarte important. Îl lega și de abia apoi se ridica, cu snop cu tot. În acel moment membrii familiei, care păstrasera în continuare aceeași atmosferă solemnă, izbucneau într-un chiot puternic de bucurie.



*Colecția Tomaselli și E.Holban. Covor cu motive antropomorfe înscrise în nișe (fragment). Urzeala și bătaia - lână: 170/107. Pigmenți naturali. Starea de conservare: uzat. A doua jumătate a secolului al XIX-lea.*





Adrian Pohrib

## Din istoria Poliției române

Din impresionantul tom apărut recent la Editura Agaton, „Din istoria Poliției române. Poliția orașului Galați între anii 1832 și 1949. Istoric și documente” vom publica câteva fragmente, sperăm noi cât mai atractive pentru iubitorul de istorie, profesionist sau nu. Vom începe cu un regulament din anul 1865 „pentru proprietarii și conducătorii fiacrelor (birjelor) din Galați” unde se fac referiri la obligațiile care le reveneau atât în ceea ce privește luarea în evidență de către municipalitate, cât și la regulile de circulație și atitudinea pe care trebuiau să o manifeste în timpul serviciului, precum și la măsurile sancționatorii.

Principatele Române Unite  
Primarul Urbei Galați

Regulament adoptat de Consiliul Comunal în ședința a LI-a din 9 iulie privitor la datoriile birjarilor din Galați, confirmat de D. Ministru de Interne, Agricultură și Lucrări Publice prin ordinul Nr. 18.824, se publică spre cunoștința generală, precum urmează:

REGULAMENT pentru proprietarii și conducătorii fiacrelor (birjelor) din Galați

### CAPITOLUL 1

Art. 1. Fiecare proprietar de una sau mai multe trăsuri de birje este dator ca în termen de 15 zile de la publicarea acestui Regulament să se prezinte la Primărie spre a se înscrie în condica formată pentru acest finit.

Art. 2. Orice întreprinzător de aceeași profesie va depune la Primărie:

Întâi, o garanție valabilă asigurătoare pentru cazurile următoare:

a) că va răspunde pentru orice sume, scule, hârtii sau orice lucru ar dovedi cineva că a uitat în trăsura sa;

b) că se va conforma regulilor autorității comunale, fără a putea avea recurs la protecțiunea străină de care ar depinde;

În al doilea rând, o dovadă a starostiei respective cuprinzătoare:

a) că s-a înscris în corporațiune;

b) că el sau conducătorul trăsurii are probitatea cerută și este capabil a conduce fiacrele (birjele) cu știință trebuincioasă pentru siguranța publică.

Această dovadă va rămâne la Primărie de unde se va da un bilet cu sigiliul ei, pe care îl va arăta la cererea ce i s-ar face de către agenții comunali sau polițienești.

Art. 3. Dl. staroste este dator a trimite la Primărie, pe fiecare trimestru, o listă exactă de totalul fiacrelor (birjelor) care se află în ființă, îngrijind totdeauna că se înconștiințează autorității comunale despre birjarii ce nu-și vor avea împlinite formele prescrise.

Art. 4. Fiacrele (birjele) trebuie să fie curate și în stare bună, asemenea și caii.

Art. 5. Orice trăsură de birjă se va vedea dărăpănată sau cu caii în stare de slăbiciune, ori cu vreun nărav de a zvârli cu picioarele sau de a se speria, se va opri de

Primărie de a nu mai figura între birje, iar caii se vor înfiera ca să nu mai fie liberi a circula prin oraș.

Art. 6. Conducătorii vor fi îmbrăcați curat într-un fel de uniformă, după modelul ce li se va da de la Primărie, cât se va putea mai simplu și mai puțin costătoare.

Art. 7. Toate birjele vor avea noaptea fanare, aprinse îndată după aprinderea lămpilor de pe străzi.

Art. 8. Fiecare birjar este dator a avea numărul său scris în cifre albe în mijlocul coșului din spatele trăsorii, precum și în cifre roșii pe sticlele fanarelor pe părțile vizibile. Acest număr va fi după dimensiunile date de Primărie iar cel din spate de doi toli.

Art. 9. Fiecare birjar va avea lipit pe tabla de sub capră o tăbliță tipărită după modelul ce se va da de Primărie cuprinzând numărul birjei, numele și prenumele proprietarului birjei cum și taxa, spre a fi totdeauna la vederea persoanei ce i-a ocupat. Această tăbliță va fi sub sigiliul autorității comunale.

## CAPITOLUL II

Art. 10. Fiecare conducător de birjă este obligat a cunoaște mai toate străzile cu numirea lor, spre care finit va fi supus a da examen la starostia respectivă față de un agent comunal.

Art. 11. Nimănu-i este permis a fi conducător de birjă de nu va avea etatea cel puțin 29 ani și cunoștința cerută prin articolul precedent.

Art. 12. Birjarul este oprit de a fuma în timpul aflării în birjă a persoanei ce l-a angajat.

Art. 13. Fiacrele (birjele) vor fi clasificate de Primărie în trei clase, iar taxa va fi, atât pentru orele de zi cât și pentru orele de noapte, precum urmează:

În zilele de lucru:

Lei cursul Galați

„șapte pe oră birja de clasa I”

„cinci pe oră birja clasa II”

În zilele de duminică și sărbători mari:

„nouă pe oră birja clasa I”

„șase și jumătate pe oră birja clasa II”

Sărbătorile mari sunt:

I. Anul Nou

II. Botezul Domnului

III. Întâmpinarea Domnului

IV. Buna Vestire

V. Paștele, trei zile

VI. Înălțarea

VII. Coborârea Sf. Spirit (Sf. Treime)

VIII. Schimbarea la față

IX. Adormirea Maicii Domnului

X. Nașterea Maicii Domnului

XI. Intrarea în Biserică

XII. Nașterea Domnului 2 zile și

XIII. Toate zilele Sărbătorilor Naționale



Art. 14. Orice curs până la jumătate de oră inclusiv, atât ziua cât și noaptea, va fi de trei lei pentru birjele clasa I și doi lei cele de clasa a II-a.



Corneliu STOICA

## DICTIONAR ARTIȘTI PLASTICI GĂLAȚENI

**74. NAUM, Gheorghe** - pictor, grafician (n. 17 aprilie 1907, Brăila - m. 15 mai 1968, Brăila). A studiat la Academia de Arte Frumoase din București, unde i-a avut profesori pe Camil Ressu, Gabriel Popescu și Constantin Artachino. A debutat în 1928 la Salonul oficial. În 1934 și-a deschis prima expoziție personală la București. Acesteia i-au urmat altele, organizate în 1936, 1937, 1938, 1939, 1940. În 1936 a primit premiul „Leon Palade” pentru gravură și premiul Municipiului București pentru pictură. Anul 1937 i-a adus alte două premii, conferite de Ministerul Cultelor și Artelor pentru lucrările expuse la Salonul oficial de pictură și sculptură (aprilie-mai) și la Salonul oficial de toamnă de desen, gravură și afiș (noiembrie-decembrie). După ce în 1939, împreună cu Sorin Manolescu și Mihail Gavrilov, organizează la Brăila grupul „Dunărea de Jos”, a cărui activitate s-a materializat în deschiderea mai multor expoziții, în 1940 Gheorghe Naum a luat parte la prima expoziție



a „Grupului Grafic”, numărându-se printre fondatorii acestuia, alături de Aurel Mărculescu, Vasile Dobrian, Tania Baillayre, Paul Constantinescu, D. Dimitriu Nicolaide, Eugen Stec, Al. Basarab, Gh. Ceglocoff, Marcel Olinescu și Gh. Grosu, artiști care își propuseseră ca prin creația lor să promoveze și să impună în arta românească genul gravurii. După 1948 a participat cu lucrări la toate expozițiile colective organizate la București, Brăila sau Galați. În 1958, când artiștii plastici brăileni sunt afiliați Cenaclului U.A.P. din Galați, Naum este ales secretar al acestui cenaclu. Lucrările de grafică îl impun în fruntea celor mai buni gravori ai țării, bucurându-se de aprecieri deosebite din partea criticii de artă românești, dar și a celei de peste hotare, prin participarea la expozițiile de la Ljubljana (1955), Lugano (1956), Moscova, Leningrad (1957), Riga (1959), Helsinki, Praga, Berlin, Bratislava, Cincinatti, Cairo, Alexandria, Damasc, Bienala de la Veneția (1960), Viena, Geneva, Sofia (1961).

Judecând după tematica lucrărilor rămase de la el, creația pictorului se revendică, în partea ei cea mai consistentă, de la frumusețea plaiurilor dunărene. Naum se numără printre puținii artiști în opera cărora peisajul fluvial, poezia misterioasă a priveliștilor lacustre trăiesc cu atâta intensitate. Natura în lucrările sale este o prezență constantă. În fața măreției naturii sufletul artistului vibrează din toate coardele. Peisajul convenea foarte bine elanurilor sale romantice, firii sale poetice, predispusă spre melancolie și visare. Naum însă nu pictează orice peisaj și oricând. L-au atras îndeosebi Dunărea, sălciiile aplecate în ape line, balta cu flora ei luxuriantă. L-au atras plopii pentru verticalitatea cu care adoma unor linii paralele înfruntă bolta de azur a cerului. A preferat de asemenea peisajul zilelor noroase, când totul pare că se scaldă



într-o lumină ireală. Culoarele se întrepătrund, se topesc pentru a alcătui o muzică ce se cere cântată în surdină. Departe de a fi numai pictor și gravor, Naum a fost, prin structura suflătoare și prin întreaga sa creație, un poet, poetul cel mai autentic al peisajului de o mare măreție picturală a Dunării, pe care doar Panait Istrati l-a mai redat cu atâta măiestrie înaintea sa, dar prin cu totul alte mijloace. Călător neobosit și atent, el a știut să descopere valențele lirice ale peisajului dunărean, consemnând cu mijloace personale dominantele cromatice și lumina specifică acestui colț al țării („Peisaj din Comorofca”, „Vase pe Dunăre”, „Peisaj din Balta Brăilei”, „Peisaj cu bărci”, „Colț din portul Brăila”, „Peisaj din Ghecet”, „Peisaj din port”). Priveliștile artistului sunt aproape întotdeauna însuflețite de prezența umană. Descoperim în pânzele sale omul cu un univers al său, cu gesturile și gândurile sale, cu frământările sale cotidiene. De aici preocuparea pentru individualizarea tipologiilor, pentru surprinderea calităților fizice și morale. Fie că pregătesc năvoadele, fie că descarcă din plase sau lotci rodul bogat de pește, sau fie că numai își pregătesc ciorba, oamenii lui Naum sunt pescari, muncitori portuari, navigatori, cu chipuri aspre, viguroase, înfrățiți de veacuri cu natura. Uneori, în portrete și în unele compoziții, peste pigmentul așezat pe suportul din lemn, preparat cu clei de cireș, aplică un goldlac, astfel că tablourile capătă luminozitatea și patina icoanelor („Tinere muncitoare”, „Nuntași”, „Macedoneancă”, „Buciumași”, „Moment coregrafic”). În gravură, practică în acvaforte sau pointesche, în linoleum sau schabpapier, artistul a surprins de asemenea natura luminoasă a plaiurilor dunărene, poezia bălților, aspecte din viața pescarilor sau ale activității portuare. Lucrările sale în schabpapier au o valoare unică în grafica românească, Naum reușind să ridice albul și negrul, așa cum subliniază Gheorghe Ivancenco, „până la culmile unei simfonii polivalente, în tonuri create prin linie, vibrație de pete valorate sau prin acoperirea suprafeței prin hașuri cu direcții și intensități diferite”.

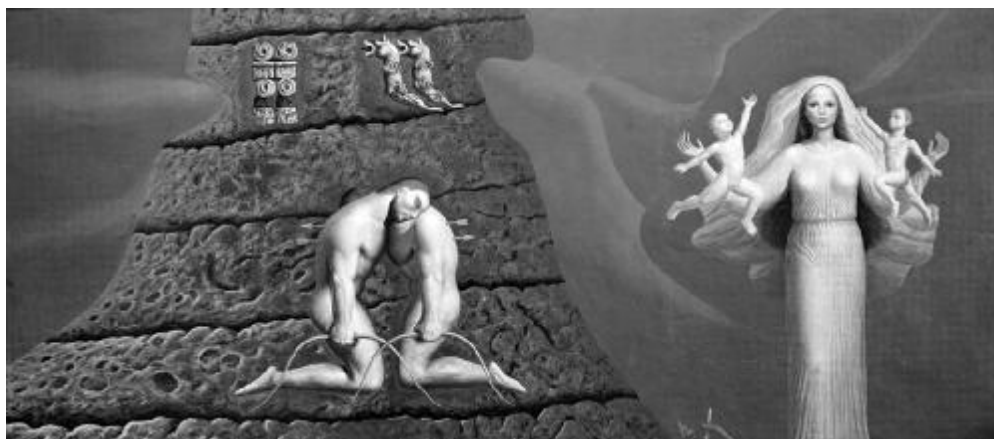
**Bibl.:** *Gheorghe Naum, gravorul*, catalog elaborat de Ana-Maria Vicol Harțuche, Muzeul Brăilei; Toader Buculei, *Prezențe brăilene în spiritualitatea românească*, Editura „Libertatea” S.A., Brăila, 1993; Corneliu Stoica, *Artiști plastici de la Dunărea de Jos*, Editura Alma, Galați, 1999; *Gheorghe Naum*, album de artă, Muzeul Brăilei, Editura Istros, Brăila, 2007; Corneliu Stoica, *Intâlniri confortante*, Editura Sinteze, Galați, 2009.



## Facultatea de Mecanică - spațiu al științei, al tehnicii, dar și al artei (I)

Facultatea de Mecanică din cadrul Universității „Dunărea de Jos”, care începând din 18 mai 2011 găzduiește și Spațiul Cultural Deschis „Pictor Nicolae Mantu”, atrage atenția nu numai prin ceea ce reprezintă ea pentru învățământul universitar gălățean, ci și prin lucrările de artă care se găsesc aici, atât în interiorul și exteriorul clădirii din strada Domnească nr. 111, cât și în curtea instituției, în așa numitul Campus al Științei. Mai întâi, în fața noului edificiu, prin 1986 a fost instalat pe soclu bustul celebrului inginer Anghel Saligny (n. 19 aprilie 1854, Șerbănești, Galați - d. 17 iunie 1925, București), turnat în bronz de sculptorul Relu Angheluță după un original din ghips păstrat în patrimoniul instituției, dar al cărui autor nu a fost identificat încă. Tot în acel an, în noiembrie, în cadrul Secției de Microproducție a Universității, juristul Panait Badiu, inspector general în Ministerul Educației și Învățământului, un pasionat al artei plastice, a realizat „Coloana salturilor perpetue”, subintitulată „Joc cu infinitul”, o compoziție din metal, asemănătoare cu „Coloana fără sfârșit” a lui Constantin Brâncuși, înaltă de peste 25 m. Ea face și azi concurență verticalității clădirii din curtea instituției unde a fost amplasată, fiind un simbol al progresului științei și tehnicii românești. În 1989, în rotonda facultății, au fost realizate de către excelentul pictor Sabin Bălașa (n. 17 iunie 1932, Dobriceni, Olt - m. 1 aprilie 2008, București) cele două picturi murale, de dimensiuni monumentale, intitulate „Războinicii” și „Hora”.

Ambele, prin stilul în care au fost executate, amintesc de celebrele lucrări care înnobilează Sala Pașilor Pierduți de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Prima lucrare, „Războinicii”, are la bază ideea genezei poporului român. În partea stângă, pe fundalul unei cetăți, sunt proiectați doi arcași față în față, în poziția în genunchi, iar



în partea superioară se află un dublu steag dacic. În dreapta, o tânără femeie, de o frumusețe cuceritoare, ține în brațe doi prunci. În cea de a doua lucrare, compoziția este concepută într-o desfășurare circulară. În colțul din dreapta este înfățișată o horă în care sunt prinse de mâini trei copile, aluzie simbolică la cele trei provincii românești. De la această horă mică se ajunge la hora mare a fetelor adulte, cu o desfășurare largă. Personajele sunt surprinse într-o mișcare dinamică, aproape aeriană, creând o atmosferă de înaltă trăire sufletească. Este atmosfera acelor zile de bucurie și entuziasm ale reîntregirii neamului românesc, ale formării statului național român unitar. Vestimentația bogat drapată a fetelor, de o cromatică alb-verzuie, părul lung, desfăcut aidoma vârtejului horei, dobândesc rezonanțe de basm. Ambele compoziții sunt construite riguros, arhitectura lor lasă să se întrevadă în persoana lui Sabin Bălașa un maestru desăvârșit, de tip renașcentist, iar culoarea, parcă desprinsă și ea di frescele voronețiene, modulată în sonorități muzicale, devine expresia materializării a însăși ideii de eternitate.



(va urma)



# Universul fotografic



Așa cum am spus, revenim cu imagini de la vernisajele care au avut loc la sfârșitul lunii mai, cu expoziții dedicate artiștilor fotografi din Finlanda și Republica Moldova. Gazde, profesorul de la clasa de artă fotografică, Nicolai Sburan și directorul CCDJ, Sergiu Dumitrescu.







## **Esenienii, Qumranul, Iisus și Ioan Botezătorul**

### **Capitolul I**

#### **Descoperiri**

La capătul nord-vestic al Mării Moarte, aproximativ la 12 de kilometri sud de Ierihon și 32 de kilometri nord de oaza En-Ghedi, se găsesc niște ruine singuratic. Grămezile mari de moloz de aici, care ar putea fi resturile unui întreg oraș vechi, sunt numite de către arabi *tell*, în timp ce grămezile mai mici, ruinele a doar câtorva clădiri, sunt numite *khirbeh*.

Din antichitate, beduinii au numit acest loc din apropierea Mării Moarte „*Khirbet Qumran*”. Numele Qumran ar putea fi interpretat prin “dealul lunii”, dat fiind faptul că vârful dealului, luminat în contrast cu peisajul general maroniu-roșiatic, așa cum s-ar putea vedea de la Marea Moartă, ar putea să ducă pe cineva cu gândul la discul palid al lunii ce apune la orizont. Ar putea, totuși, să însemne pur și simplu “dealul-cocoașă”, care ar desemna foarte bine forma caracteristică a acestei grămezi de ruine. Pronunția numelui acestui loc este “Kumrán”.

Peisajul în care se încadrează Khirbet Qumran se constituie dintr-o prăpastie străjuită de stâncile abrupte ale unui mic lanț muntos, care formează o terasă în forma literei U, ca un prag al Deșertului Iudeei. Acesta este compus dintr-un strat gros de marne, care odinioară s-au înălțat din depozitele de pe fundul Mării Moarte. Acum câteva zeci de mii de ani în urmă, suprafața Mării Moarte se afla cam la 50 de metri mai jos de această terasă, însă astăzi ea se află la mai mult de 400 de metri sub nivelul oceanului planetar. Scurgerile de pe versantul vestic și pâraiele care apar în sezonul ploios au ros, în trecerea lor, din depozitul de marnă și au creat astfel terenul accidentat de la Wadi Qumran. Deja de multe secole pâraiele tăiau această terasă și își făceau drum printr-una dintre laturile canalului astfel creat. Torenții zburdalnici, asemenea unor degete gigantice, coboară de pe terasă dinspre nord, pentru a ajunge jos în valea de dedesubt. Arabii folosesc pentru a desemna aceste scurgeri, care în sezonul ploios pot transporta cantități uriașe de apă în vale, dar care altfel sunt uscate, termenul “*wadi*”. Israelienii numesc același fenomen natural “*nahal*”.

Antica așezare de la Khirbet Qumran este situată pe culmea ultimei terase de marnă veche, pe margina prăpastiei, al cărei baze este situată în Marea Moartă. Ruinele de la Qumran se află la mai mult de un kilometru de țărmul actual vestic al mării, ridicate deasupra văii Wadi Qumran. În zilele noastre, Qumran este o atracție turistică, cu restaurant și aer condiționat, o parcare pentru autobuze și chiar câțiva palmieri. Cu o jumătate de secol în urmă - și mii de ani înainte de aceasta - cam tot ce se putea vedea aici ar fi fost beduinii cu corturile și turmele lor de capre și de oi, atunci când ploaia de iarnă înverzea deșertul și oferea pășune pentru câteva săptămâni. Tribul de beduini Ta’amireh a considerat acest domeniu dintotdeauna drept proprietatea sa, indiferent de modul în care granițele politice s-au modificat, sau de care stat a deținut la un moment dat suveranitatea asupra teritoriului.

Din 1850 cercetătorii au arătat și ei, din când în când, un oarecare interes pentru zona din jurul Qumranului. Mormintele de aici sunt impunătoare, prin aceea că se află plasate în așa fel încât morții privesc nordul, fiind separați de pământul din jurul lor prin dale tăiate în piatră. Astfel, cei trecuți în lumea cealaltă își așteaptă netulburați învierea către viața veșnică orientați către nord - direcția în care se credea că se găsește Grădina Edenului. Un astfel de obicei funerar se deosebește de oricare altul cunoscut că ar fi fost practicat în Țara Sfântă în vechime. Între timp, desigur, astfel de morminte au mai fost descoperite lângă En Ghuweir, undeva la 15 kilometri mai la sud de Qumran. În deșertul arid de la Marea Moartă se știe că s-au păstrat în mod excepțional o serie de lucruri care au fost distruse de-a lungul timpului în restul țării, sau care fost victimele diverselor condiții istorice. Numai această practică funerară specială a făcut ca, pentru multă vreme, nimeni să nu înceapă investigarea dealului pe care se aflau ruinele de la Qumran și din vecinătatea acestuia.

Totul s-a schimbat după ce, la sfârșitul toamnei anului 1947 și la începutul anului 1948, șapte suluri scrise au ieșit la iveală în Ierusalim, acestea fiind descoperite de beduini în timpul iernii anterioare într-o peșteră stâncoasă din apropierea capătului de nord-vest al Mării Moarte. În 1949, această peșteră, situată la 1,3 km nord

de Qumran, a fost investigată de către cercetători, care au mai găsit doar resturi, adică bucăți rupte a patru pergamente, câteva fragmente din alt manuscris, numeroase cioburi de ulcioare de lut și resturi putrezite din pânza care servea odinioară la învelitul pergamentelor.

Beduinii au povestit cum unul dintre băieții care păstoreau turmele, Muhammad edh-Dhib, "lupul", a descoperit peștera printr-un accident, când a urcat pe stânci după o capră fugară. Ce altceva s-a mai întâmplat atunci, nu mai poate fi reconstituit foarte clar. Unele ulcioare de lut încă folosibile, găsite în peșteră, au fost luate de către beduini spre uzul zilnic. S-ar putea ca unele dintre pergamente să fi fost folosite pentru foc în taberele lor, zona fiind foarte săracă în combustibili, însă acestea au dat, probabil, mai mult miros rău decât căldură în nopțile reci. Ce era de făcut cu aceste descoperiri neobișnuite?

La câteva luni de la neașteptata descoperire norocoasă, beduinii mergeau la Betleem, orașul lor tradițional de comerț, la un cizmar creștin pe nume Khalil Iskander Shahin, cunoscut în zonă sub porecla "Kando". Fără îndoială, sperau că acest cizmar ar putea să le facă din pielea veche a sulurilor sandale ieftine sau altceva util. Însă Kando a cumpărat marfa beduinilor pentru câteva monede. Mai târziu, probabil pe la sfârșitul lunii iulie 1947, acesta aducea patru dintre aceste pergamente superiorului său spiritual, mitropolitul sirian Mar Athanasius Yeshue Samuel din Ierusalim, care i-a plătit pentru ele echivalentul a 97,20 dolari.

Alte trei suluri de pergament au fost obținute într-un mod similar, prin cumpărare, la sfârșitul anului 1947, de către un arheolog de la Universitatea Ebraică din Ierusalim, profesorul Eliezer Lipa Sukenik. Acesta era tatăl unui ofițer din poliția secretă israeliană, Yigael Yadin, șef de stat major al armatei israeliene în timpul războiului de independență din 1948-1949, mai târziu profesor de arheologie și apoi ministru și vicepremier al statului Israel. La 28 iunie 1984, Yadin murea la vârsta de 67 de ani. În momentul în care statul Israel a devenea independent politic, în anul 1948, cele trei suluri, pe care tatăl său le cumpărase, au devenit proprietatea Universității Ebraice. De atunci s-au format stocul de bază al descoperirilor de la Qumran, aflate azi în proprietate israeliană.

Acestea sunt cele mai importante date cunoscute în mod clar astăzi. O discuție despre ceea ce s-a mai întâmplat între anii 1947 – 1951 – anume ce alte persoane au mai fost implicate în aceste evenimente în diverse moduri, care a fost soarta altor suluri individuale până când au ajuns în mâinile cadrelor didactice universitare - ar putea ocupa mai multe volume de rapoarte și presupuneri. În cel puțin un caz se știe, fără îndoială, de soarta anumitor suluri îngropate ca măsură de precauție într-o grădină umedă, pentru a putea fi păstrate departe de ochii administrației - deținerea privată de astfel de descoperiri arheologice fiind ilegală - și care au rămas acolo pentru o lungă perioadă de timp, suferind

astfel daune ireparabile. John C. Trever, în cartea sa "*The Untold Story of Qumran*" ("Povestea nespusă de la Qumran"; a se vedea lista de recomandări bibliografice de la sfârșitul volumului), a spus deja tot ceea ce putea fi spus pe această temă. Alineatele următoare vor oferi o condensare adecvată a ceea ce este cu adevărat relevant, din toate acestea, pentru înțelegerea rolului acestor manuscrise.

La sfârșitul anului 1951 cercetătorii au început să investigheze o zonă mai largă din jurul peșterii în care se găsiseră sulurile de pergament. Aceștia au prelevat, de asemenea, un număr de eșantioane aleatorii din dealul ruinelor de la Qumran, care s-au dovedit însă neproductive din punct de vedere arheologic. Se credea că, în afară de depozitele izolate de manuscrise descoperite în peșteri, cu greu s-ar mai găsi altceva interesant într-o astfel de zonă atât de îndepărtată.

În februarie 1952 beduinii au găsit însă, lângă prima peșteră și în aceeași faleză, o altă grotă care conținea un număr mare de resturi foarte descompuse de manuscrise. Această descoperire a provocat reînceperea investigațiilor. Acum, cercetătorii au căutat sistematic în 270 peșteri și în scobiturile stâncilor de-a lungul falezei muntelui, dar, în ciuda tuturor eforturilor, nu au mai descoperit decât o peșteră cu manuscrise, la aproximativ un kilometru mai la nord de prima descoperită. În interiorul acesteia, cercetătorii au găsit câteva fragmente foarte mici de pergament, împreună cu un număr mare de cioburi ale unor vase de lut.

La intrarea acestei de-a treia peșteri cu manuscrise se găseau, ascunse sub pietre, două suluri de foi de cupru oxidat atât de puternic, încât la început nu puteau fi desfăcute. Atunci când, în cele din urmă în 1956, au putut fi derulate, s-a constatat că aceste două suluri de cupru țineau unul de celălalt, aceeași foaie lungă de metal fiind înfășurată în două role separate. Textul sulurilor de cupru este imprimat în foaia metalică. Este vorba despre un catalog care cuprinde numele a 64 de localități unde au fost ascunse comori impresionante – în mare parte lingouri de argint și aur - cu informații precise cu privire la amplasarea și conținutul fiecărei ascunzături.

Deja din 1953, atunci când ambele părți ale sulurilor de cupru se aflau într-o casetă de prezentare în Muzeul Rockefeller din Ierusalim, profesorul Karl Georg Kuhn de la Heidelberg presupunea că acesta ar fi conținutul. El descifrase bucăți de text, care puteau fi înțelese prin așa-zisa metodă a oglinzii. Având în vedere faptul că scrisorile au fost gravate pe foi subțiri, imprimarea a lăsat urme în relief în sens invers, pe exteriorul sulurilor. La început, afirmația sa, că înscrisurile de pe suluri reprezentau un catalog al uor comori, a fost considerată de lumea academică mai degrabă absurdă. Însă o dată cu deschiderea rolor, ipoteza sa a fost confirmată uimitor.

*Traducere: Mitruf Popoiu*



Georges Perec

(7 Martie 1936 – 3 Martie 1982)

A fost unul dintre membrii grupării literare OuLiPo (din secolul al XX-lea). OuLiPo organizează conferințe, emisiuni televizate sau radiofonice, stagii de creativitate. Ei refuză hazardul, inspirația „magică” și aplică în mod riguros propriile reguli.

În literatura scriitorului Perec disparițiile și absențele din copilărie vor apărea ca o prelungire...

## mapamond



Tradus de  
**Nicoleta Dima**,  
Facultatea de  
Litere, Galați.

## Georges Perec

### Un bărbat care doarme

Încă mergi la voia întâmplării, te rătăcești, te învârți. De fiecare dată îți fixezi scopuri derizorii: Daumesnil, Clignancourt, bulevardul Gouvion Saint – Cyr, Muzeul Poștal. Intri în librării și răsfoiești cărți fără să le citești. Intri în galerii de artă și faci un tur în mod scrupulos, te oprești în fața fiecărei pânze, înclinând capul în partea dreaptă, clipești ochiul, te apropii să citești titlul, data sau numele pictorului făcând câțiva pași înapoi pentru a vedea mai bine. Plecând, semnezi în mod ilizibil în dreptul unei false adrese.

Te așezi în cel mai ascuns colț al cafenelei, citești ziarul *Le Monde* rând cu rând, sistematic. E un exercițiu excelent. Citești titlurile de pe prima pagină, *zilnic*, știrile din străinătate, diversele articole de pe ultima pagină, micile anunțuri: oferte și cereri de angajare, reprezentații, propuneri comerciale, proprietăți, terenuri, vânzări de apartamente, apartamente (în construcție), apartamente (cumpărare), locații comerciale, diverse locații, fonduri de comerț, capitaluri, asociații, cursuri în particular, box, ocazii, diverse; recepțiile, nașterile, logodnele, nunțile, mulțumirile, vânzările de la Hotelul Drouot, vizitele și conferințele, susținerile de teze de doctorat; rebusurile pe care tu le rezolvi aproape mental [...]; previziunile meteorologice, programele de la radio, de la televiziune, de la teatru și cinema, cursurile de la bursă; paginile turistice, sociale, economice, gastronomice, literare, sportive, științifice, dramaturgice, universitare, medicale, feminine, pedagogice, religioase, provinciale, aeronautice, urbane, maritime, judiciare, sindicaliste; politica mondială, știrile din străinătate, politica franceză, afacerile interne, știrile scurte, studiile lungi care se prelungesc pe trei - patru numere, suplimentele consacrate unei țări, unei regiuni, unui produs, anunțurile publicitare.

Cinci sute sau mii de informații au trecut pe sub ochii tăi atât de scrupulos și de atent încât tu ai luat la cunoștință tirajul numărului și ai verificat din nou că a fost fabricat de către muncitorii sindicaliști și controlat de către BVP și OJD. Însă memoria ta a avut grijă să nu rețină niciuna: lipsit de interes ai citit despre faptul că Pont-à-Mousson era slăbit, oțelul în scădere, New York a susținut că trebuie acordată încredere celei mai vechi bănci de credite imobiliare din Franța și reței sale de specializare, că în urma trecerii taifunului Barbara, Florida a suferit trei sute de miliarde de daune, că Jean-Paul și Lucas sunt mândri să anunțe venirea pe lume a surorii lor mezine, Lucie; să citești ziarul *Le Monde* înseamnă să câștigi sau să pierzi o oră, două, să realizezi iarăși în ce măsură totul îți este indiferent. Ierarhiile și preferințele trebuie să se prăbușească. Încă te mai poți minuna că o combinație, de reguli simple până la urmă, a treizeci de semne tipografice este capabilă să creeze în fiecare zi mii de mesaje. Dar la ce ți-ar folosi să le descifrezi? Tot ceea ce te interesează este ca timpul să curgă și nimic să nu te afecteze: ochii tăi citesc rândurile, calm, unul după altul.

## Semnale . Noi apariții



Cartea poștală dedicată lui Dimitrie Cuclin



## Lansarea volumului *Orgoliul* de Andrei Velea proiect cARTESENTE, proză



Olimpia Ștefan, realizatoarea instalației de artă, și Andrei Velea, jucându-se de-a orgoliul. Sus, Florina Zaharia, prezentând colecția cArtEsențe. Jos, Florin Chiriac, gazdă din partea Casei de Cultură a Studenților, unde s-a desfășurat lansarea. După lansare a fost party la Terasa Bubu...



Tudose TATU

Continuare din numărul trecut

## BURICUL TÂRGULUI DE LA 1821 LA 1860

**Ulița și Vadu Poliției** vedem că devine Strada Sf. Arhangheli. Era porțiunea de la intersecția Uliței Sf. Arhangeli cu Ulița Mare, stradă astăzi dispărută, astăzi cam de la intersecția străzilor Egalității și Navelor, spre Dunăre.

**Gura Vadului** propriu-zis urma după Vadu Poliției și avea să se numească Belvedere.

Gălățenii mai bătrâni încă și-l mai amintesc.

Era ultima porțiune, scurtă, de la est de actuala Strada Navelor ce da în Strada Portului.

Pe locația ei de atunci s-au construit blocurile existente și astăzi.

După cum ne indică și numele, **Ulița și Vadu Poliției**, termen grecesc ce înseamnă oraș, au reprezentat strada cea mai importantă a târgului, înainte de edificarea Uliței Domnească.

Menționăm că pe aceasta s-a situat atât Eforia, respectiv Primăria, Topucine sediul poliției cu închisoarea sau grosul, clădire fortificată, distrusă la zăvra grecească condusă în Galați de descreieratul și apostatul Caravia în februarie 1821, inclusiv foisorul de foc construit din lemn în vecinătatea imediat a mănăstirii Metoh al Mănăstirii Neamțului, Sf. Arhangheli.

**Ulița și Vadul Caracudă** se poate lega de numele lui Sandul Caracudă, cel care în calitate de martor semnează în data de 23 septembrie 1800 un act de vânzare *un loc moșie ce am și o casă veche cu pereții stricați de Eu, Marin, ginerele lui Mihalachi Pascu din priună cu soția mea Ilinca* unui personaj foarte important pentru istoria de mai târziu a unei școli din Galați și a unei biserici, *dumisale giupinului Ilie Casap*.

Este actuala Stradă George Enescu, cu prăvălișul ei, de lângă prima școală publică a Galaților, până în Strada Dogăriei.

Același zapis menționat mai sus îl semnează și *Eu, Comanache, cojocar, am fost de față* de care se leagă numele unei alte ulițe și a unui vad **Ulița și Vadul Comanachi**.

Chiar dacă nu apare pe lista de la 1863 avem totuși a spune ceva despre el, cum stă bine celor ce iubesc orașul.

Denumirea avea să-i fie schimbată în Strada Chihan Vodă, de la domnitorul Chihan Racoviță, cel care a mărit schela, respectiv portul, la 1757, apoi în Sindicatelor, nume pară mi-se valabil și astăzi.



Radu Moțoc

## BOGDAN PETRICEICU HASDEU

Se împlinesc anul acesta 175 ani de la nașterea celui care va deveni un scriitor savant, istoric, lingvist și filolog, publicist, poet, prozator și dramaturg, critic și istoric literar. Avea toate calitățile unui spirit enciclopedic.

Bogdan Petriceicu Hasdeu se naște la 26 februarie 1838, la Cristinești, județul Hotin, fiind descendentul unei vechi familii de boieri moldoveni, cu origini ce coboară până în secolul al XVI-lea. Studiile universitare în drept, efectuate la Harkov, sunt completate cu audierea cursurilor de filologie și de istorie. Autodidact, se remarcă prin cunoașterea limbilor dacice, precum și a limbilor: germană, engleză, franceză, slavonă, polonă, rusă, albaneză, sanscrită, italiană și spaniolă.

Într-un studiu despre B.P. Hasdeu, la scurt timp după decesul survenit în 1907, Iuliu Dragomirescu avea să-l caracterizeze ca fiind „un chipuriu care va rămâne ca un voievod al cugetării și al științei”<sup>1</sup>.

Stabilit în Moldova, în anul 1856, după cum mărturisește lui N. Iorga într-o scrisoare adresată la 11 oct. 1893<sup>2</sup>, are o ascensiune științifică spectaculoasă:

-Susține un curs de filologie comparată (indo-europeană) la Universitatea din București, (1875);

- Este director al Arhivelor Statului (1876-1900);

- În 1877 devine membru al Academiei Române, secția filologică;

- Predă un curs de *Elemente dacice în limba română* (1896-1900);

- A condus mai multe publicații: satirice (*Aghiuță*; 1863-1864; *Satyru*l 1866), istorice (*Columna lui Traian*, 1870-1873; *Arhiva istorică a României*, 1864-1867), literar-culturale (*Revista nouă*, 1887-1895)<sup>3</sup>.

Dicționarele vechi sau noi, la unison, îl consideră pe B.P. Hasdeu ca fiind: „Întemeietor al lingvisticii, filologiei și lexicografiei științifice românești. Primul lingvist român care a folosit larg metoda comparativ-istorică și care a atras atenția asupra substratului dacic (*Perit-au dacii?*). A formulat, pentru întâia oară, în mod argumentat, teoria circulației cuvintelor”<sup>4</sup>.

Dar a fost și unul din fondatorii folcloristicii comparate în România, a studiat geneza motivelor în lucrarea *Cuvinte din bătrâni*, vol. II. Este fondatorul unei școli folcloristice moderne de prestigiu, din care fac parte G. Dem. Teodorescu, Lazăr Șăineanu și S. Fl. Marian.

În lucrarea *Principii de lingvistică* realizează prima sinteză românească acestei discipline, inițiază și primele anchete dialectale în România și editează texte vechi originale redactate în românește, (diferite zapise oficiale și acte private) pe care le comentează filologic și istoric, în *Cuvinte din bătrâni*, vol. I.

Beneficiind de o cultură vastă și cunoașterea a nenumărate limbi străine, toate cercetările lui sunt extinse în foarte multe domenii. Un bun exemplu îl constituie lucrarea, poate cea mai reprezentativă pentru acest geniu enciclopedic, **Etymologicum Magnum Romaniae**, care era proiectată a fi doar un dicționar academic al limbii române.



B. P. Hasdeu în anul 1884

### Note:

<sup>1</sup> Iuliu Dragomirescu, *B.P. Hasdeu*, Revista Idealistă, Anul, V, Marite 1907, București, pag.266.

<sup>2</sup> I. E. Toroutiu, *Studii și documente literare*, vol.X, București, Ed. Institutul de Arte Grafice „Bucovina”, 1940, pag. 334.

<sup>3</sup> *Scriitori Români*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1978, pag. 246

<sup>4</sup> *Dicționar Enciclopedic*, vol. III, Ed. Enciclopedică, București, 1999, pag. 35.

## **Putere de cumpărare**

Definind la noi contrariu,  
Cum e lesne de dedus,  
Dintre toate, doar salariu,  
Îl mai iei cu preț... redus!

## **Verba volant, scripta manet!**

De când e lumea și pământul,  
La început a fost cuvântul,  
Cum însă vorba zboară prima,  
A apărut și ... anonima!

## **După 20 de ani de mariaj**

Venind în zorii zilei „clei”,  
Căzu grămadă-n fața ei.  
-Să nu mai spui, strigă în gura mare,  
Că nu-ți mai cad și astăzi la picioare!

## **Atitudine părintească**

Cândva, pe când erau spahiii,  
Veneau de ne furau copiii,  
Acum românii-i mai prudent,  
Îi vinde el în Occident!

## **Familia este celula societății**

Conștiințe erodate,  
Ce-n destin lovesc cu dalta,  
Trec adesea din păcate,  
Din celula vieții-n ... alta!

## **Starea națiunii**

Deși se pare că-i „debilă”-  
Ea deocamdată e stabilă,  
Dar vai și-amar de guvernare,  
Să n-aibă națiunea stare!

## **CONSTANȚA APOSTOL**



## **Legile juridice**

Dacă-ncep să se avânte,  
La pedepse exemplare,  
E-un motiv să se-nfierbinte,  
Chiar și cei ce-s la „răcoare”!

## **Transparență**

O femeie prin urmare,  
Nu mai are astăzi taine,  
Și-i tot timpul schimbătoare,  
Însă cel mai mult... de haine!

## **EVA modernă**

Deși ADAM îi e complice,  
În intime trăiri sublime,  
Ea naște tot mai multe fiice,  
Și tot mai mult nelegitime!

## **Părere**

Femeia-i un medicament,  
Recomandată-n mod frecvent,  
Când este tânără și fată,  
Pe urmă-i contraindicată !



# OCOLUL PĂMÂNTULUI ÎN 80 DE SCHIȚE UMORISTICE



Art Buchwald  
(SUA)

## Idei trăsnite

Absolvenții de facultate din ultimii ani trec prin momente foarte grele încercând să-și găsească un loc de muncă. Din păcate, cei mai mulți dintre ei își apleacă mult privirea asupra posturilor disponibile. Căutarea se dovedește a fi o corvoadă nu numai pentru ei ci și pentru părinții lor, cărora le place să se laude cu performanțele odraslelor.

Am observat acest lucru în timp ce luam parte la ceremonia de absolvire. Fără să vreau, am auzit un grup de părinți care discutau despre planurile copiilor lor.

- Ce are de gând să facă fiul dumneavoastră?

- Păi, ținând cont că a terminat științele economice, vrea să se angajeze ca șofer de taxi. Mare noroc să pună mâna pe un asemenea post imediat după terminarea facultății.

- Bănuiesc că ați tras niște sfori.

- Da, de ce să nu recunosc, soțul meu cunoaște pe cineva care are trei taxiuri. Sigur, fiul meu vroia să aibă taxiul lui dar, după ce a bătut străzile mai multe luni, și-a dat seama că în branșa taximetriștilor nu contează ce știi ci pe cine știi.

\* \* \*

- Dar fiica dumneavoastră, Gertrude, ce vrea să facă?

- Păi, a terminat filologia și deja i s-a oferit un post de chelneriță la restaurantul lui Howard Johnson. Dar ambiția ei e să ajungă vânzătoare la magazinul lui J. C. Penney. Am avertizat-o să nu-și facă prea mari iluzii fiindcă, din câte am auzit, J. C. Penney angajează numai vânzătoare cu doctoratul luat.

- Fiul meu, Harry, a avut baftă nu glumă, în ultimul an, la drept, a fost recrutat pentru un post excelent.

- La o firmă de avocatură?

- Nu, la poștă, sortator de corespondență.

- Trebuie să fii tare mândră de el.

- Daa, cei șapte ani de sacrificiu n-au fost în zadar ... Fiica dumneavoastră nu a terminat cumva bele-arte?

- Ba da. A terminat prima.

- Și acum ce vrea să facă?

- A primit câteva propuneri foarte avantajoase dar cea care o atrage cel mai mult e vânzarea de reclame prin telefon la ziarul local.

\* \* \*

- Tare-aș vrea să-l întâlnească pe fiul meu. A terminat biologia și va lucra la spații verzi.

- Cu mare plăcere, dar vorbește cu un băiat care tocmai a terminat geografia. Speră să se căsătorească la toamnă, dacă băiatul reușește să se angajeze ca steward pe avioane.

- Sam, ce are de gând să facă fiul tău, acum că a devenit inginer constructor?

- I-a pus Dumnezeu mâna-n cap. Vara trecută a lucrat part-time la o stație de benzină. Patronul a fost atât de entuziasmat de eficiența lui încât l-a angajat permanent. De l-ai vedea ce repede schimbă roțile!

\* \* \*

- Se pare că toți am avut noroc cu copiii noștri ... Știi, mai sunt și unii care n-au simțul măsurii. O vecină de-a mea, care a terminat administrație publică summa cum laude, a refuzat toate posturile oferite până acum.

- Și care a fost cel mai bun?

- Cel de controlor de bilete pe autobuze. Ea pretinde că pregătirea îi dă dreptul să fie cel puțin dispecer.

- Ce vorbești! Copiii ăștia au niște idei trăsnite. Habar n-au ce înseamnă să pornești în viață în ziua de azi!

Traducere de PETRU IAMANDI

REVISTA

**DIRECTOR:**  
**SERGIU DUMITRESCU**



**Tematici**

*Numărul 137*  
*Benzi desenate*

*Numărul 138*  
*451 Fahrenheit*

*Numărul 139*  
*Anhedonia*

*Numărul 140*  
*Il Grande Giuseppe -*  
*200 de ani de la nașterea lui Verdi*



**EDITOR:**  
**CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI**  
**CENTRUL CULTURAL "DUNĂREA DE JOS"**



Suflet  
cătore suflet!

**Redactor-șef: Florina ZAHARIA**  
florina.zaharia@ccdj.ro  
florinazaarina@yahoo.com  
**Secretar de redacție, layout,**  
**documentare: a.g.secară**  
adi.secara@ccdj.ro  
secaradi@yahoo.com

**Rubrici:**

Pr. Eugen DRĂGOI, Eugen HOLBAN,  
Ion HORUJENCO, Petru IAMANDI,  
George LATEȘ, Radu MOȚOC,  
Katia NANU,  
Ionel NECULA, Nicoleta ONOFREI,  
Vasile PLĂCINTĂ, Mitruț POPOIU,  
Corneliu STOICA, A. VELEA

**Culegere și corectură:**

Laura DUMITRACHE

**Realizarea copertelor:**

Eugen UNGUREANU

Foto coperte: I - Tatiana Diacov,  
Rep.Moldova, prezentă în expo foto de  
la CCDJ; IV - a.g.secară; imagine din  
concertul companiei Monsieur  
Delagare & C-ie, în cadrul Festivalului  
Antares 2013.

**ISSN: 1583 - 0225**

**Adresa:** Strada Domnească nr. 61, Galați  
cod 800008; tel/fax: 0236/418400; 415590  
e-mail: office@ccdj.ro www.ccdj.ro

**Responsabilitatea pentru grafie,**  
**conținutul opiniilor, argumentelor sau**  
**părerilor aparține, în exclusivitate,**  
**autorilor. Materialele primite, publicate**  
**sau nepublicate, nu se înapoiază.**  
**Redacția revistei nu împărtășește**  
**întotdeauna ideile conținute în textele**  
**publicate. Fotografii: ag.secară sau din**  
**arhiva Centrului sau alte surse,**  
**precizate când este cazul.**

**Alte detalii despre activitatea Centrului**  
**Cultural Dunărea de Jos Galați pot fi**  
**afla pe pagina web a instituției ([http://](http://www.ccdj.ro/)**  
**[www.ccdj.ro/](http://www.ccdj.ro/)) ori pe adresa de facebook**  
***Cedj Galati*. Adresa on-line a revistei și**  
**arhiva parțială se găsesc pe aceeași**  
**adresă web.**



**Revista *Dunărea de Jos* este membră**  
**APLER (Asociația Publicațiilor Literare**  
**și a Editorilor din România)**



Mitruț  
POPOIU

Poezie /"Shi" (Coreea, 2010, 139 min.)

Regie și scenariu: Chang-dong Lee

Writer: Chang-dong Lee

Cu: Jeong-hie Yun, Yong-Taek Kim



„Cel mai important lucru în viață este să vezi”, spune poetul coreean Yong-Taek Kim, vrând să definească ceea ce nu se poate defini și să măsoare totuși ceea ce nu se poate măsura. Poezia este pentru mulți dintre oameni un mod de viață, dar pentru majoritatea covârșitoare nu depășește expresia neseriozității, a lipsei de ancorare în prezent. Ca să sprijine și mai mult această impresie poate nerostită întocmai, dar des împărtășită, regizorul Chang-dong Lee, laureat cu numeroase premii la festivaluri din Asia, dar și la Cannes (2010, „Poezie”, premiul pentru scenariu) și Veneția (2002, mai mulți „leișori” pentru „Oaza”), țintuiește în imagini și cuvinte povestea unei femei aflată pe la șazeci de ani, suspectă de Alzheimer.

Ca și mulți alții care și-au abandonat visuri mărețe din vremurile tinereții, bătrâna Mija (Jeong-hie Yun) se hotărăște să revină la dragostea aceea pură, de la începuturi. Prin urmare, ca orice vârstnic cu gratuități la transportul în comun și la programe culturale, se înscrie la un curs de poezie. Nu din capriciu, nu pentru că nu are ce face acasă, ci pentru că simte că nu a trăit încă esențialul.

Se poate învăța poezia? E o întrebare la care regizorul Lee pare să spună că nu există răspunsuri. Poezia se naște la fel ca și oamenii, din dorințe, chinuri, pasiuni și, tot la fel ca și ei, trăiește mai intens sau mai molcom. Tot la fel ca și ei, poate să moară sau poate să trăiască veșnic. Depinde tot la fel de mult de cei în care ea se întrupează și de cei care se conectează din când în când la ea.

Și totuși poezia se poate antrena, crede poetul-profesor de poezie. „Ea nu vine singură”, spune acesta - deși eu l-aș contrazice - „trebuie să mergi să o implori. Trebuie să te rogi, dar nici asta nu-ți garantează nimic. E prea prețioasă ca să se dezvăluie și de aceea trebuie să vă rugați pentru ea”. Asemenea vorbe nu fac altceva decât să ateste inspirația poetică printre harurile divine, aceasta oferindu-se din libertatea totală a lui Dumnezeu, după o înțelegere care stă deasupra rațiunilor noastre. „Unde să merg [să o găsesc]?” „Nu e într-un loc anume, ci undeva unde trebuie să rătăciți după ea. Nu vă așteaptă cu o plăcuță... Cert e că e undeva aproape. E acolo, chiar unde te afli”.

Bătrâna în cunoștința iminenței morții spiritului are de înfruntat în cele din urmă o povară grea, aceea a lipsei de simțire a nepotului și a indirectei crime comise de el. Sărăcia, boala, compromisurile, nu mai sunt greutăți ca mai înainte și nici pericole, atunci când însăși viața este amenințată. Și nu, nu e vorba despre forma vegetativă de a vieții, de perpetuare și rezistență într-o formă sau alta în fața morții, ci de viața însăși, de duh.

Regizorul Lee crede că nimeni mai mult decât o femeie nu poate înțelege taina vieții și îngrămădește povara unei sinucideri nu pe umerii celor responsabili, ci pe aceia ai unei plăpânde ființe care își depășește mediocritatea tocmai prin lucrurile mărunte. Care își dorește din tot sufletul să scrie măcar o poezie înainte de sfârșit și plânge că nu poate, fără să-și dea seama că ea însăși a devenit poezie. „Am găsit o casă pe drum”, spune ei mamei unei fete care de durere și-a pus capăt zilelor.

„Caisele căzute sunt mai gustoase./Când le-am văzut căzute pe pământ/am crezut că sunt pline de dorință./Să se arunce la pământ,/să fie strivite și călcate în picioare./Se pregătesc pentru viața următoare./E prima dată/când observ asta la caise./Erau și cărciumărese pe lângă caiși./Și ce frumos arătau căzute așa./M-am simțit binecuvântată/să pășesc printr-o asemenea frumusețe...”

Amurgul bătrânei doamne se scurge descoperindu-i tainele fiecărui arbore care-și mișcă trunchiul în legănarea vântului și care șoptesc oamenilor - atât de grăbiți în trecerea lor - cuvinte neînțelese. Poate poezia, poate părintele poeziei o ajută să pună capăt greșelilor înainte de a nu mai fi. Apoi, într-un ultim strigăt „cu ultima efortare a sufletului”, compune singurul poem scris la cursul de poezie, „Cântecul

lui Agnes”: „Mamă.../Cum e acolo?/Cât de singuratic e?/Apusul e tot roșu?/Păsările cântă în drum spre pădure?/Poți primi scrisoarea/pe care n-am îndrăznit s-o trimit?/Pot să-ți împărtășesc/mărturisirea pe care nu-ndrăznesc s-o fac?/Oare acolo timpul trece/și trandafirii se ofilesc?/Acum e timpul/să ne luăm la revedere/ca vântul care zăbovește/și apoi pleacă,/Exact ca umbrele...”

Și filmul poate fi, uneori, o poezie. Sau măcar un curs de poezie.





## 136 iunie- Kerkoporta

Galați, cod 800008, str. Domnească nr. 61  
Tel/fax: 00-40-236-418400; 00-40-236-415590  
e-mail: office@cedj.ro - www.cedj.ro